

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukas Nachf.,
Hus. Angewandte & Emmerich
Leopold, Heinrich Schalk, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-közt.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntar. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 44.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 34 cor., pe șase lu-
ni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe s-
pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 30 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
cile poștale din țară și di-
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.—Anul LXXII.

Brașov, Sâmbătă 31 Octombrie (13 Noembrie)

1909.

»Brâne roșii« (un răspuns). Publicăm răspunsul d-voastră în numărul de astăzi, conduși de principiul, că libera cugetare trebuie să fie însoțită totdeauna de libera discuție. Ce e drept, d-voastră nu prea faceți »discuție«, dar credeți că faceți, — și Vă iertăm, fiindcă avem a face cu un vechi obicei românesc.

Bine înțeles am suprimat pasajele în cari tăbărăți asupra unui om nevinovat, bănuind pe nedrept de autor al articolului, ce v'a supărat. E un obicei românesc și acesta: să lovești și tu măcar o dată în omul, la care vezi că toată lumea îi cară pumni în spate, — fără de a te mai întreba ce și cine și pentru ce. Respectul nostru față de obiceiurile românești, cum am zis, se oprește la iertarea naivității și nu trece la iertarea răutății.

Iar acum, la chestie.

N-ați avut drept ca să vă simțiți supărat pentru articolul »Brâne roșii«. Articolul nostru a fost ținut în termeni generali, n'a lovit persoane, fiindcă pe noi tema ne interesa din punct de vedere principiar. Din acest motiv i-am dat și atenția cea mare, deși era merit de corespondență! Un ziar român naționalist trebuie să fie prietenul democrației adevărate. A acelei democrații, pe care o profesază și — ceia ce e mai rar — o realizează, noul cabinet al Daniei, care a șters întâi și întâi titlurile ce se cuvau miniștrilor. Veți fi cetit în unul din numerii noștri din zilele trecute, că în fruntea cabinetului danez stă unul Zahne un fecior de păpușar.

Căți »decorații« de ai noștri nu s'ar putea mândri și îndestuli cu o »decorație« ca și aceasta?...

Pe lângă toată apărarea, ce faceți unuia dintre cei distinși în pripeală, noi vom rănea și mai departe adversarii decorațiilor, chiar și când ele sunt meritate. Veți fi având și d-v. merite, nu-i vorba, dar meritele pot fi distinse numai de la un anumit grad încolo. Și mai cu seamă bine trebuie să băgăm de seamă, să nu se confunde meritul cu — datorința. O datorință împlinită încă nu e un merit! Pentru asta se dă plată, nu răsplată.

Cu distincții în ruptul capului se bagatelisează ideea distincției, și se face o rea școală de educație. Oamenii sunt ispitiți a se bate mai mult după distincții decât după merite.

Că alții de ce ar fi mai vrednici? Au făcut de sigur mai mult, decât au fost datori!

Vai de capul neamului românesc, când am ajuns, de nu se va găsi nimic altceva de distins, decât datorințele împlinite. Atunci noi punem jos condeiul!

Viclenia lupilor.

Un cuvânt trimis de d-l Dr. Alexandru Vaida-Voevod fraților din America prin »Lumea Nouă«.

Imi îndrept de nou spre voi scrisoarea, frați Români, alungați de soarte pe acele țărâmurile străine, pe unde credeți că nici pasăre măiastră nu zboară.

Cu jele mă gândesc și eu la voi și la soarta voastră, precum cu jele vă gândiți și voi la vetrele voastre părăsite, la cei ce vi s'ar dragi și la țara voastră din răsărit de soare.

Eu însă cred că fac bine dacă prin ziarul nostru »Românul« mai stăm nițel de vorbă, ca să vă mai spun câte ceva din durerile neamului nostru, pentru a cărui desrobire lupțăm noi, deputații, suferind hula și asuprirea dușmanilor.

Pentru că ura lor mai ales asupra noastră cade, acelor cari îndrăznim să vă apărăm drepturile.

De când sunt deputat, am auzit adese pe miniștrii maghiari, spunând în casa țării, că ei nu urăsc poporul românesc, ba ei vreau chiar fericirea acestui popor, dar urăsc cu invernare pe conducători, pe deputați și ziariști, pe cari, zic ei, se vor nizuși să-i prăpădească în orice chip.

Auzind aceasta fățarnicie a miniștrilor maghiari, mi-a venit în minte povestea turmei de oi, cu păstorii și câinii cei credincioși, și cu lupul flămând, care grăia către turma de oi:

»Vai dragile mele, draguțe mioare, cât de mult vă iubesc eu pe voi. V-ași mânca de dragi ce vă am! Eu doresc fericirea voastră, dar nu pot să vă fericesc, că iată, ticăloșii de păstori stau cu măciuca, să mă toace, iar blestemății de câni, mă miroasă când mă apropii și latră și sar împreună cu păstorii asupra mea. — Dar voi, dragi oițe, ascultați sfatul meu! Imprăștiati-vă, fugiți, care încâtro vedeți cu ochii.

Iar ajungând colo între prăpăstii voi fi și eu acolo și veți vedea voi atunci, cât vă am eu de dragi.«

Povestea nu spune, că oare au ascultat oile de ademenirile lupilor, ori ba. Câteva însă au ascultat și au plecat pe sfatul lupului, spre prăpaste. Acele nici nu s-au mai întors.

Iată fraților, așa stăm noi cu politica în țara ungurească.

Turma este poporul românesc. — Păstorii sunt deputații, iar câinii cei credincioși sunt zierele naționale, cari scriu și vestesc primejdia.

Lupii sunt miniștrii și deputații unguri, cari vă iubesc pe voi, ca lupul turma de oi.

Iar oile cele proaste, cari au ascultat de ademenirile lupului și au pierit, sunt renegații și vânduții, ca: Burdea, Siegescu, Emil Babeș, Moldovan Gergely și alții de pânura lor.

Ministrul spune că iubește poporul român, turma, și îi zice că să se împraștie, să nu asculte de păstori, cari sunt deputații aleși ai poporului, nici de câinii cari latră când se apropie lupul, adică zierele naționale.

Vă chiamă la ei, prin locuri ascunse, zicând că moare de dragostea voastră.

Turma, poporul, știe însă din pășanie că lupul e neindurat, că are colți și ghiare tari. Îi vede colții rânjiți, colți tari, ascuțiți.

Că legile făcute cu sila, acum de curând nu sunt altceva decât colți de lup, cari să vă sfășie. Așa e legea

lui Apponyi, care vă răpește școalele și ordinațiunea lui, care silește pe copiii voștri să învețe religia ungurește.

Hoavezimea, gendarmii, notarășii, solgăbiraiele, finanții, funcționarii de gară, procurorii, sunt tot colți de ai lupului flămând, colți cari servesc spre a sfășia cu ei.

Deci, văzând poporul această sumedenie de colți sfășietori, se strânge înspăimântat, în jurul păstorilor.

Păstorii ridică ciomegele, câinii latră și mușcă, iar lupul, văzând că acum nu mai află oi proaste, cari să asculte de ademenirile lui, fiind flămând și doritor de răpire, se aruncă mai întâi ca să sfășie pe câinii credincioși, cari au latrat când l-au mirosit. — Lupul crede, că dacă va ucide câinii, va veni apoi într-o noapte, pe furiș, pe când dorm păstorii și îi va sfășia și pe ei. Atunci apoi, va rămânea singur stăpân pe turmă. Atunci apoi, va mânca întreaga turmă. Dar va mânca-o din dragoste, pe cum spune el.

Iată și guvernele maghiare, dacă văd acum, că nici un Român nu se mai lasă ademenit spre a fi dat pierzării, s-au năpăstuit asupra sentinelor de pază, asupra câinilor credincioși, asupra zierelor naționale, ca să le sfășie cu colții lor, cu ajutorul procurorilor. Procese peste procese, osânde peste osânde. — Zierele slăbesc, pier, iar temnițele sunt pline cu redactorii români. — Când vor reuși să le mănânce pe toate, nu va fi cine să mai învețe și să deștepte poporul și atunci, la alegeri, ușor va putea să facă să cadă toți deputații români și în locul lor să intre în casa țării, săcui, și renegați.

Fiind apoi poporul fără păstori, vor și miniștrii maghiari ce să facă, spre a nimici poporul românesc de pe plaurile plătite cu sânge de cătră strămoșii noștri, ostașii împăratului Traian și de cătră acei ce le urmară.

Dar mi se pare, că socoteala lu-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

După La Fontaine.

Junca, oaia și capra în tovarășie cu leul.

Odată capra, jurca și oaia, sora lor, C'un leu, peste meleaguri atot-

[stăpânitor,

Au prins, pe cât se spune, tovarășie

[bună

Să 'mpartă și câștigul și paguba

[împreună.

În lațurile caprei un cerb frumos

[căzând,

Ea veste la tovarășii îndată le-a

[trimis.

Sosiți aceștia, leul pe labă numărând,

Strigă: »Să rupem prada în patru

[părți egale«

Și-o sfârtică îndată precum a zis:

Firește 'ntăia parte fu a Măriei-Sale:

»Această« zise dansul, »a mea e,

[căci pe mine

Cum știți, mă chiamă Leu,

Deci este dreptul meu.

A doua parte-asemeni pe drept

[mi se cuvine

Și-anume pe cuvântul că eu sunt

[cel mai tare.

Confisc și-a treia parte ca mai

[viteaz, și-acum

Poftim de vă atingeți de-a patra

[ori și care,

De vreți să vă sugrum!«

(»Min.«)

D. Anghel și St. O. Iosif.

In miez de noapte.

Din »Istorieare«, alese de N. Petra Petrescu.

Un războiu înfricoșat de treizeci de ani a făcut în Țara nemțească mari prădăciuni, ale căror urme s'au simțit mult timp după aceea. Încă și acum se mai pot vedea ruinele cetăților nimicite, și multe locuri, unde mai înainte steteau sate mari, cu bisericile lor, încă și astăzi poartă numele satelor dispărute. În sfârșit după multe turburări și suferințe și după ce Țara nemțească rămase aproape fără locuitori, la anul 1648 se încheie pacea vest-falică și acum toți nădăjduiau, că va fi liniște și că iară se vor putea bucura de fericirea păcii dorite, care n'o mai cunoștea nimeni, de când începuse înfricoșatul războiu de treizeci de ani.

Dar precum marea răscolită până în

fund de câte-o furtună, nu se liniștește dintr'odată, ci se tot frământă încoace și încolo și se mai isbește de câte-o stâncă, până când își capătă iară balanța și se liniștește, astfel și binecuvântarea păcii s'a putut arăta numai pe încetul, pentru că relațiile pacinice erau turburate, mult după aceea, de oameni cari, în timpul războiului se dedară la o viață stricată, și fiindcă asta le plăcea, voiau să trăiască și în timp de pace tot astfel. Cea-ce mai înainte, pe timpul războiului, afla o plăcere să fure și să prădeze, cea-ce umbla bucuros dintr'un loc în altul, ca să trăiască din avere străină, acela nu-i convenia să se așeze la un loc anumit, și acolo să trăiască din lucrul mâinilor sale. Mare parte din armată, care, după încheierea păcii, a fost concediată, a decăzut făcându-se perdevară și cerșitori, în sfârșit se întovărășiau în bande de hoți și cutreerai țara, pustiind mai amar ca dușmanii destrăbălați în timp de războiu. Cu deosebire Bohemia era bătuită de răul acesta, pentru că împăratul concediasse o mare parte din trupe, și acum era silit să-și apere țara de bande cu cealaltă parte de armată.

Cu deosebire un orașel mic, așezat în pădurea bohemă, era foarte des călcat de bande de hoți; călătorii nu erau numai jefuiți, dar adesea și omorâți. Satele

vecine erau atacate noaptea, jăfuite și aprinse... cu un cuvânt, bandele săvârșiau tot felul de fărâlelegi, ce e mai mult, hoții îndrăsneau să intre chiar în castelul împărătesc din apropierea orașelului, să lege cu scăluș pe castelan, pe nevasta lui și pe toți ceilalți servitori, și să ia cu sine toate lucrurile de preț, ce le găseau acolo.

Orașelul trimise o rugare la împărăție să-i apere de bande, și li-s'a și trimis o comandă numeroasă de soldați, cu ordinul să prindă hoții și să-i spânzure numai decât.

Căpitanul, care avea comanda, luă cuartir în castelul împărătesc. De castelanul, adică de îngrijitorul castelului, îi plăcu foarte mult, la întâia vedere. Castelanul slujise mai înainte ca sergent, în trupele lui Wallenstein; era unul din aceia, cari atacară și omorâră în Eger pe nenorocitul comandant, și drept răsplată pentru fapta lui, a căpătat aici postul de castelan al castelului împărătesc. Era un bătrân viclean, întreprinzător și după cum spunea el, cel mai credincios servitor al domnului său. Femeia lui, dimpotrivă, fricoasă și flecăreată, era cu totul supusă bărbatului și asculta de el orbește. Ei aveau un fecior, care încă servise mai înainte în armata împărătească, acum concediat, ședea ca ajutor pe lângă tatăl său,

pului e greșită. Că păzitorii vor fi mai cu grije. Vor spori câinii cei credincioși, pe lângă turmă. Vor veghea pe rând, stând de pază pe lângă foc, focul dragostii de neam.

Și nu va reuși vicleanul lup.

Nu va reuși, pentru că mai este cineva, de care lupul duce frică.

Acela este: vânătorul, cu pușca. Moștenitorul tronului, Francisc Ferdinand, a văzut de mult, că lupul a prea prins multă îndrăzneală.

El stă la pândă. Și va fi vai de cojocul lupului, dacă va ajunge în drept cu țeava puștii vânătorului.

Deci nu te teme, turmă! Până ce ai păstori buni și câni sprinteni și până ce mai sunt vânători la Viena, tu nu vei cădea în ghiarele lupului spre a fi sfâșiată.

Nu te teme popor românesc! Lupi au fost mulți, dar în mare parte au fost stârpiți, iar turmele au fost puține, dar s-au sporit mereu, spre binele obștesc.

Lupii vor pieri cu totul de fața pământului, dar turmele de oi vor trăi totdeauna.

Aceste cuvinte vi le trimit eu, frați Români din America, spre mângâiere și îmbărbătare.

Cetiți aceste șire și gândiți-vă la adevărul ce se cuprinde în pilda asta. Și iubiți-vă neamul și conducătorii și gazetele naționale!

Clubul deputaților naționaliști va ține o conferință Vineri în 12 l. c. dimineața la hotelul Jägerhorn. Domnii deputați sunt rugați a participa cu toții la această conferință.

Articolul d-lui Dr. Horváth I. Lajos, publicat de noi Sâmbătă, în care se oferea pace Românilor, dacă vor lupta împreună cu grupa lui Iusth pentru independența economică — prinde tot mai mult atenția ziarelor maghiare. Mai pe urmă, un ziar din Cluj, care se ocupă mult, deși bine înțeles în mod șovinist, de chestia română, zice, terminând un articol prim: »rezolvarea pașnică a chestiei de naționalitate este o veche și serioasă dorință nu numai a noastră, ci a întregii opinii publice maghiare, însă ni-ar plăcea să o vedem rezolvită independent de orice interes de partid.«

Ziarul care scrie acestea e un »Leib-journal« al lui Fr. Kossuth.

Conziliul ministerial de eri s-a terminat, fără de a se fi adus vre-o hotărâre definitivă. Apponyi s-a îndepărtat foarte grăbit dela conferință. Wekerle a spus că Aerenthal vine în afaceri personale la Budapesta.

»N. Rr. Presse« află că programul lui Wekerle ar fi:

1) Se votează cheltuielile militare. 2) Se aranjează afacerea emblemelor și a steagului. 3) Limba maghiară la judecătorii militare de prima instanță. 4) Suboficerii vor instrui ungurește pe feciori, în regimentele ungurești.

Desbinarea kossuthiștilor. La conferința de azi a partidului kossuthist, se va hotărî pentru totdeauna, câți sunt pe lângă Iusth și banca națională, și câți pe lângă Kossuth, care nu cere inflințarea băncii numai decât.

Spiritele sunt foarte ațâțate.

În clubul kossuthist, se vorbește de abdicarea lui Kossuth, din șefa partidului. În acest caz ar fi ales Iusth de prezident. El a fost presidentul partidului kossuthist și înainte de venirea lui Fr. Kossuth în țară.

Alte versiuni spun, că Fr. Kossuth a găsit o soluțiune, prin care unirea partidului poate fi păstrată pe mai departe, și kossuthiștii ar putea sprijini un guvern nou, care ar aduce foloase economice.

Pressa austriacă sprijinește pe Iusth, și ia în bătae de joc pe Kossuth. Se vorbește tot mai mult de o combinație Lukács-Iusth. Ziarul lui Apponyi, »Bud. Hir.« într-una învinuiește pe Iusth, că râvnește la putere, cu orice preț.

Iusth are până acuma vre-o 150 de deputați cu sine, și speră în sprijinul stânzei extreme și a naționaliștilor.

»Pentru un popor care suferă.«

Supt acest titlu, ziarul francez »Action« publică supt semnătura d-lui Lucian Estagel, următoarele:

»Una din gloriile Franței e că, popoarele asuprite se întorc către ea și și povestesc suferințele în limba noastră. Așa că trebuie să primim cu o adâncă simpatie broșura pe care d-l N. Iorga, profesor la universitatea din București, a scris-o în franțuzește, pentru a cere dreptate în numele compatrioților săi, bравii, dar nenorociții Români din Ungaria.

»După statisticele oficiale — care nu sunt de loc binevoitoare naționalităților nemaghiare — sunt în Ungaria cam 2.800.000 de Români. Ei sunt așezați de-a lungul lanțului Carpaților, a cărui cealaltă clină o stăpânesc frații lor din Regatul României. Dacă vre-odată a existat vre-o rasă omogenă, strănsă, vorbind o limbă veche și cu tradițiuni strălucite, atunci de sigur, aceasta e rassa lor, a Românilor. Din toate punctele de vedere ar trebui ca guvernul maghiar să se poarte bine cu acest popor muncitor și patriot. Dar acest guvern s'a apucat să-l maghiarizeze, precum Germanii s'au apucat să germanizeze pe Poloni și pe Alsacieni, cu mijloace tot așa de miserabile ca și rezultatele.

»Ar trebui să cităm unul câte unul toate exemplele pe cari le aduce d-l Iorga. Găsim în lucrarea sa procese pornite contra unor femei și sfârșite, pentru manifestațiuni nevinovate, cu condamnări la închisoare. Găsim de asemenea ordonanța

ministrului Apponyi, care silește pe preoții români să învețe pe copiii români catehismul... în ungurește, ordonanță care stă foarte bine alături cu ordonanțele prusiene contra școlărilor polonezi. Găsim, în sfârșit, o listă de necrezut de procese de presă, ale căror victime au fost confrății noștri Români și asupra cărora vom reveni.

Suntem siguri că această monstruoasă apăsare nu se potrivește nici cu intențiile nici cu interesele poporului maghiar. Ea este opera unor persoane care ar trebui să fie conduse de un naționalism mai puțin războinic, căci multe dintre ele sunt instrumente ascultătoare, ale căror mișcări sunt conduse de Curtea din Viena ori de creditorii jidani. Când vor pricepe acești oameni că, în felul acesta își pierd poporul lor însuși? Căci, pentru Românii din Ardeal, ca și pentru Sârbo-Croații din Agram, aureola martiriului prevestește auroa libertății.«

Din Lipsca.

Cursurile d-lui prof. Gustav Weigand au început săptămâna trecută și se bucură de o asistență îmbucurătoare. Ca totdeauna, așa și acum, s-au început ședințele seminariale cu o masă comună a tuturor membrilor din seminar, în ospitaliera casă a d-lui prof. O mulțime de tineri s-au decis să studieze limba română, astfel, încât semestrele viitoare sunt menite să desvolte treptat-treptat o întreagă gardă de scrutători și, să sperăm, și de amici intimi ai limbii noastre. La cina comună, n-au lipsit nici vorbirile de bineventare și mulțămitele simțite. Din Români urmează cursul: D-nii Emil Precup și G. Hetcou, amândoi transilvăneni.

— În săptămânile ultime a apărut și *anuarul al 15-lea al »Institutului limbii române«* — redactat de conducătorul seminarului, Dr. Gustav Weigand. Volumul de 168 pagini este dedicat »scutului elev și colaboratorului său, Dr. Sextil Pușcariu, cu ocazia denumirii sale de profesor ordinar, în semn de preținie«. (editura Jarth, Lipsca, 450 Mărci.) Cartea prezintă un deosebit interes pentru dezvoltarea limbii noastre. Lucrarea cea mai mare este teza de doctorat a d-lui Theodor Capidan, un tânăr filolog aromân. (Despre sufixele nominale în limba aromână.) Din articolele celelalte e remarcabil unul, reproduc aproape cuvânt de cuvânt din »Atlasul« cel mare lingvistic, scos de curând și care tractează tema: »Ce scopuri servește atlasul lingvistic al teritoriului daco-român?« — scris de prof. Weigand. Fiindcă atlasul e prea scump pentru mulți, (50 mărci) ocazia e foarte bine-venită ca filologii noștri și aceia, cari au interes pentru limba română să-și procure acest extras principal din rezultatele atlasului amintit, despre care s'a scris și la noi. (Luceaf.) Alte lucrări se ocupă cu limba bulgară — dar întrebări, cari înterează și limba noastră într-o câtva, apoi câteva etimologii nouă.

În prima ședință a raportat prof. W. elevilor săi și despre prețioasele sale rezultate, obținute în ultima sa călătorie, în Albania, unde a-dat de limba aromână

din codicele Dimonie. Despre această călătorie pregătește tocmai o lucrare mai mare, precum și o gramatică albaneză.

H.

Anarhia în Macedonia.

Propaganda grecească care lăncezea până mai deunăzi, de la un timp încoace a început să se miște în vederea chestiunii bisericești, care se zice că va fi tranșată la primele ședințe ale corpurilor legiuitoare. Armele lor sunt tot cele din timpul Hamidian: Teroarea și corupția.

Prin teroare bagă ea groază în populația pacinică, care se lasă a fi târâtă de curentul brațului celui mai tare, — iar prin corupție Grecii au reușit a atrage în oreașă lor pe mai toți vechii comitații bulgari, cari deghizați în antați, terorizează pe locuitori.

Acum de vre-o 2 luni și-a făcut apariția o bandă de antați în ținutul Megleniei, compusă în parte din negați și care a săvârșit următoarele omoruri la Liveși.

În ziua de 1 Octomvrie a fost omorât păstorul Cota Mite Chiose de către Nicola Cilifică care imediat după săvârșirea crimei s'a amestecat în banda lui Mitre Ceara un Român renegat și el de curând.

În 2 Octomvrie Românul Tașa Cota Bua, a fost răpit din mijlocul cător-va consăteni pe când se reîntorceau de la târgul din lenige, de această bandă și prefăcut în mii de bucăți, pentru singurul păcat că era bun Român. Victima era de 35 ani și lasă o spuță de copii pe urma lui.

Tot în ziua de 2 Octomvrie și tot aceeași bandă de antați a făcut prizonier de la turmele de oi pe tânărul român Lucea Dina Farmachi. Tatălui său i s'a trimis o scrisoare din partea căpitanului, prin care-l soma să trimită în 24 ceasuri, 100 de lire spre a libera pe prizonier, altfel va avea aceeași sortă ca și Tașa Bua. Sărmanul părinte a dat în dreapta și în stânga, a făcut, el știe cum, suma cerută, le-a trimis-o până seara și așa a putut scăpa pe unicul său fiu de la o moarte sigură.

În 18 Oct. din nou au atentat la viața unui păstor care spre norocul lui, rănit numai la cap, a putut scăpa prin fugă. Antații însă tot n'au piecat cu mâinile goale, ci au luat vre-o 20 de oi din cele mai bune.

Toate aceste fapte au fost reclamate de către caracolul de giandarmerie de la Liveși comandantului lusin Efendi din Ghevghel. Acesta însă a găsit de cuviință să le facă pe toate mușama și făcea pe neștiutorul.

Până când vechii funcționari nu se schimbă, până atunci, cu toată bunăvoința persoanelor cari îngrijesc de viitorul Turciei, Românii nu vor avea zile albe. Toată furia ce poporul musulman o nutrește față de Bulgari, și-o scoate pe spinarea bieților Români și ei cu zecimile sunt târați pe la autorități și pungășiți de funcționarii vechiului regim.

R. d. P.

Era tânăr, înalt, voinic, era vestit de soldat întreprinzător și îndrăzneț, dar a fost concediat, fiindcă se zicea, că ar fi început o viață destrăbălată și că totdeauna s'ar fi dovedit de mare răsvrățitor. Căpitanului nu-i era urât în societatea asta... bătrâna îngrijia foarte bine de el, și în orele libere povestea cu bărbății de cele petrecute pe timpul războiului. Cu deosebire îi plăcea de castelan, care cunoștea toată împrejurimea, și toate colțurile, chiar și cele mai ascunse din pădurea bohemă și de care, fiind isteț, se va ajuta mult la prinderea bandelor de hoți. De aceea, măsurile ce voia să le ia și pașii, ce avea să întreprindă, și descoperia mai întâi castelanului și se sfătuia cu el, pe urmă, pe fecior, căruia toți îi ziceau »Roșcovanul«, îl folosea de spion și călăuz. Cu toate acestea nu avea noroc la întreprinderi, pentrucă de câte-ori credea, că poate pune mâna pe hoți, fiindcă Roșcovanul îi descoperia cu siguranță ascunzătoarea, unde se aflau, nu găsea în locul numit, decât urmele faptelor lor îngrozitoare, de multe ori corpurile ciuntite ale celor omorâți de curând. Incet, pe încet, căpitanul începuse să bănuiască, că hoții trebuie să aibă tovarăși și în orașel, pentrucă se vedea din toate, că ei trebuiau să fie informați despre toate planurile dânsului în contra lor.

Obrăznicia lor mergea așa de departe, că atacău în număr copleșitor, chiar și singuratic posturi militare, cari erau așezate ca să-i pândescă, le omorau, ori pe unii feciori îi trimeteau desarmați și aproape desbrăcați la căpitanul, să-i spună salutări din partea lui Petru cel negru, conducătorul lor. Căpitanul nu știa, ce să facă de mânie și desperare. El își îndoi luarea aminte și porunci comandai să fie mai aspră față cu orașenii, până vor descoperi pe hoți, și pe capul lui Petru cel negru, conducătorul temut al bandeii, puse un premiu însemnat pe vremile acelea, de o sută florini. Dar nici cu asta nu și-a ajuns scopul.

Într-o zi a trimis căpitanul pe Roșcovan tocmai la împăratul, raportându că nu poate face nimic și rugându-se să-i mai trimită armată, și apoi făcând din nou excursiune prin pădure, pentrucă iară se întâmplase jafuri și omoruri nouă... și văduva unui neguțator bogat, omorât în zilele din urmă, rugase, cu deosebire, pe căpitan să se răsbune asupra bandiților. Căpitanul se luase pe urma hoților și în faptă au găsit cadavrul plin de sânge al celui omorât, dar hoții intrară în pădure. Nu s'au putut descoperi... numai când căpitanul voia să iasă din pădure, fără ispravă, de-odată se auzi o pușcătură, care-l ucise

calul de sub el. Călăreții împărătești au sârț indată în partea din care a sunat împușcătura, dar n'au putut descoperi nimic, și n'au găsit pe nimeni.

Seara, căpitanul desnădăjdut ședea lângă soba din castel și cu comprese calde de vin își lega picioarele strivit de căderea calului și gusta deja al treilea pahar de vin de Rhin, care îl cinstie castelanul pentru liniștire. Când iată că intră Roșcovanul cu solia dela împăratul că, dacă cu comanda-i numeroasă nu este în stare să prindă bandiții, numai decât va fi rechemat și dat afară din serviciu.

Căpitanul spuma de mânie. »Așa-dar, să cadă o jertfă«, strigă el, »ori Petru cel negru, ori eu!... de aici înainte n'am să cruț pe nimeni, ca în sfârșit să pun mâna pe diavolul ăsta!«

La sfatul castelanului a chemat numai decât pe primarul orașelului și-i zise: »Știți că îndoiesc prețul pus pe capul bandiților, dar să știți și aceea, că dacă din partea orașelului, în timp de opt zile, nu îmi dați pe Petru cel negru, ori nu-mi arătați ascunzătoarea, unde petrece, pe tine, ca pe unul, care singur îl ascunzi, am să te acăț în vârful furcilor.«

Tot atunci, la porunca căpitanului,

s'a dat primarului o strajă, ca să-l însoțească ori unde va merge și să nu-l scape din ochi.

Măsurile acestea stărniră multă îngrijire în orașul întreg, mai ales, că îndrăzneala bandiților, își ajunse culmea. Văduva negustorului omorât, adevă, făcu pentru nenorocitul său soț o înmormântare din cele mai frumoase, la care au luat parte aproape toți locuitorii din oraș, pentrucă la toți le părea rău de soarta nenorocitei femeii... și se temeau, că poate să-i mai ajungă astfel de nenorociri, chiar și mai mari. Castelanul cu feciorul său încă erau la înmormântare. Căpitanul rămăsese singur în castel, cu femeia castelanului. Deodată se aud prin coridoare pași îndesați, bătrâna strigă tare și se închide într-o odaie, iar în odaia căpitanului intră un bărbat înalt, învâlit într-o manta neagră, cu păr negru, sburlit și cu o mască neagră pocită.

»Tu cauți pe Petru cel negru«, începă el, »iată-l înaintea ta... uită-te bine la el, ca să-l cunoști a doua oră!«

Căpitanul voia să sară din pat, ca să pună mâna pe pistoale, dar din pricina piciorului bolnav nu s'a putut ridica, de altă parte Petru i-se puse în cale scoțând de sub manta un cuțit mare, scilpicios.

»Stai locului, iepure bătrân și schiop

STIRILE ZILEI.

— 80 Octombrie v.

100 Coroane pentru o furcă. Dela serbările din Sibiu în timpul cărora am avut atâtea momente înălțătoare de înregistrat ne vine și următorul ecou, interesant prin particularitatea sa. E vorba de plata enormei sume de o sută coroane pentru o simplă furcă de tors. Un preț care de sigur că nu a mai fost atins, și care nedă cea mai bună măsură a valorii ce începe să capete arta țăranelor române. Căci nu e nevoie să mai adăugăm, că furca în chestiune departe de a fi un simplu băț de care își acață țărâna fuorul de lână de tors, e un adevărat obiect de artă. E într-adevăr tot numai un băț de lemn, ale cărei fire din cele opt fețe este însă admirabil înscrutată cu izvoadele cele mai variate. Întreaga suprafață a furcii este înflorată și nici o față nu seamănă cu celelalte. Pe un singur obiect ni-se dă un întreg tezaur de izvoadele cele mai nobile ale artei încrustării în lemn. Imprejurările, în cari această furcă a atins acel fabulos preț sunt următoarele: aflându-se în Sibiu pentru a aduna obiecte românești pentru Muzeul nostru etnografic, d-l Tzigara-Samurcaș dorea să cumpere și această furcă dela posesorul ei, d-l D. Comșa, care însă, amoretat fiind de obiectul prețios ce posedă, refuza să o vândă. Revenind să revadă acea furcă împreună cu d-l A. Mocsonyi, d-l Tzigara ceru d-lui Comșa să-i fixeze un preț pentru obiectul dorit. Acesta însă, în intențiunea de a nu se desface de furca sa, ceru prețul de 100 coroane, față de care directorul Muzeului, indignat de asemenea pretențiune, întrerupse orice tratative. Inșoțitorul său însă, d-l Mocsonyi, apreciând importanța, ca acest rar obiect să intre în posesia Muzeului nostru, nu ezită a plăti d-lui Comșa prețul cerut și a oferi acea furcă d-lui Tzigara ca dar pentru Muzeul său. (*Min.)*

Brote contra Sturdza. D-nul Eugen Brote a făcut proces fostului prim ministru d-l D. Sturdza pentru suma de 126.248 lei, ce i-s-ar cuveni din o întreprindere economică în comun.

Parintele Vasile Lucaci. Cetim o foaie de dincolo: Gras, tuns ca în palmă, cu barba și mustețile rase, l-am văzut acum unsprezece ani predicând poporului bucură-tea de pe amvonul vechii catedrale, dela Sf. Gheorghe, unde zeci de mii de oameni veniseră să vadă pe apostolul românismului...

Baia de abur a Eforiei va fi închisă de Luni încolo până la alte dispozițiuni.

Șezătoarea literară dela Galați. Sâmbătă seara, a avut loc în Galați prima șezătoare dată de societatea scriitorilor români în beneficiul fondului pentru ridicarea unui bust lui Eminescu. Șezătoarea s-a ținut în sala teatrului Papadopol care, de mult timp n-a mai fost atât de populat. D-l Mihail Sadoveanu, președintele so-

cietații scriitorilor români, a deschis șezătoarea printr-o cuvântare, care a pus în evidență rolul cultural al acestor întruniri literare. D-nii Minulescu, Anghel și Cincinat Pavelescu, au recitat poezii, cari au stârnit adevărate ovații. D-l Zaharie Bârsan, a declamat cu rară putere Scrisoarea III, a lui Eminescu. D-nii Sadoveanu și Lovinescu au citit proză. La urmă s-a jucat de câtră soții Bârsan, piesa »Linșteea Casei« de George Courteline. D-șoara Magdalena Cocorescu, pianistă, a dat șezătoarei binevoitorul său concurs, desăvârșind astfel o frumoasă manifestație de artă, în Galați. După sfârșitul șezătoarei, comitetul cercului »Eminescu«, a oferit scriitorilor o masă la restaurantul Suré.

Regimentul 2 în Brașov. În primăvara anului 1910, cu ocaziunea schimbării de garnizoane, regimentul 2 de infanterie după un lung șir de ani, va fi transportat din nou în Brașov.

Prințul Ferdinand în Berlin. La prânzul dat de legația română, ministrul României d-l Beldiman a oferit un prânz în onoarea principelui Ferdinand al României în superbele saloane ale noului local al ambasadei din str. Mataikirchstrasse. Erau invitați principele și principesa Carl Hohenzolern cu soția, cancelarul Bethman Holweg și soția sa; secretarii de stat amiral Tirpitz cu soția și baronul Schoen, generalul comandant al corpului III de armată Von Buelow cu soția, directorul departamentului central al ministrului de război general Von Wachs reprezentant al ministrului cu soția sa d-na Von Koerner, conzilierul intim de legațiune Zimmermann, consilierii intimi de legațiune baronul Griesinger și Zahn, membrii ambasadei române, consilierul intim Schoeller, consulul general englez Schwabach și alte persoane.

După prânz principele Ferdinand a primit rapoartele ofițerilor români trimiși la Berlin pentru diferite servicii. Probabil că principele Ferdinand va păși mâine seară Berlinul și se va înapoia prin Sigmaringen la București.

Cumpărarea unei case din Arad. — »Tribuna« scrie că direcțiunea institutului »Victoria« a cumpărat zilele acestea palatul numit Steinitzer, care se afla în nemijlocita vecinătate, alipit de casa »Victoriei« cu suma de 200.000 coroane. — Prin acest imobil, casele »Victoriei« formează chiar în centrul orașului, în fața primăriei, un front de aproape 60 metri lungime.

Din isprăvile lui Burdă cetire »Lupta« primește următoarele: După cum știm, palatul Comunității de avere din Caransebeș a fost zidit anume pentru ofițanții ei. Întrebăm deci: ce caută acolo și familii cari nu sunt ale ofițanților, dar nici nu sunt grăniceri măcar? De prezent locuiesc acolo: un vice-colonel, un notar public, »Șebășana«, un jude la curie pensionat, cancelaria avocatului dr. N. Ionescu iar până mai deunăzi un protopretore. De ce? Iși are și aceasta explicarea sa: sunt agenți ai d-lui Burdea, cărora trebuie să li-se facă favoruri. Înțelegem legațura ce există între d-l Burdea și d-l Ionescu, notarul public, judele de curie pensionat și protopretorele. Cu altă ocaziune vom arăta cum comunitatea a rămas în pierdere în urma neach țării chiriei din partea unuia

dintre aceștia. Și aceasta este cu atât mai supărăcios, cu cât partea cea mai mare a ofițanților trebuie să se mulțumească cu orice locuință slabă din oraș și care înzadar își reclamează dreptul la locuință zidită anume pentru ei. Ori nu este aceasta o pagubă a Comunității, când aceste locuințe se dau pentru un bagatel? D. e. notarul public plătește pentru localitățile în cari se află cancelariile sale, 7—8 chilioi, prețul ridicol de 200 fl. Nu este asta o batjocură? Așa vă chivernisește iubiților grăniceri »alesul« vostru averea.

La fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al reuniunii meseriașilor sibiieni au mai dăruit: On. comitet administrativ al fondului școlar grăniceresc din Sibiu, în loc de cunună pe cosciugul mult regretatului Constantin Stezar 20 cor., Dr. Aurel Crăciunescu prof. sem. 1 cor., George Vărtan croitor 30 bani, Dr. Atanasiu Marienescu, membru al Academiei române 1 cor. și Vic. Tordășianu presid. 10 bani.

Adunarea generală ordinară a XXI-a a »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« în conformitate cu programul de lucru al Reuniunii, se va ținea în una din Duminecile viitoare ale anului curent în frunțașă comună Porcești.

Cucerirea aerului. Blierot a promis că va face două sboruri dus și întors la 20 și 26 st. n. Ianuarie peste Adriatica din golul Preluca. Se vor construi tribune și se vor aranja trenuri speciale din Trieste, Agram, Viena și Praga. Lui Blierot i s-au oferit 80.000 de coroane.

La 16 Noemvrie st. n. se constituie la Frankfurt pe Main o societate de aviațiune pe acțiuni.

Zilele trecute s-a observat trecând peste Alpi balonul Cognac la o înălțime de 3000 de metri.

D-na Agata Bârsescu la Berlin. D-na Agatha Bârsescu se va stabili în Berlin, ca să se dedice cu totul scenei germane. Soțul ei, d-l Radovici, e angajat în Berlin, la »Hofschaulhaus«, teatrul care are un rol conducător în viața artistică germană. D-na Bârsescu îl va urma. Astfel scriu gazetele din Germania — bucurându-se de hotărârea artiștilor.

»Masa pogânească« din Lugoj — scrie »Drapelul« — vestită în tot cupriusul locuit de Români din Ungaria, a cărei veste a trecut chiar departe peste hotarele țării, cântată în mod atât de frumos de poetul bănățean »de jargon« d-l Dr. G. Gârda, și-a ținut Sâmbătă adunarea generală și restaurarea în Concordia sau pe românește »Concordia«. Președintele Dr. D. Florescu salută într-un discurs pogan pe poganii adunați și parentează în calde cuvinte pe întemeietorul mesei, pe fiieratul leu al Bănățului, pe Coriolan Bredicean. Luându-se la cunoștință raportul casarului se trece stante pede la restaurare. Sunt aleși: Preșident de iarnă Dr. D. Florescu, de vară N. Franț, cassar Dr. N. Ioanoviciu, secretar Dr. Ghelejan Fabius, fisc Dr. I. Stoian. Funcționar »in partibus fidelium«: Avel Boer, medic Dr. C. Ignea. Se proclamă pogani ad honores: Dr. V. Braniste, Ioan Vidu, Lct. P. Jucu, Lct. C. Micu (Viena), medic: căpitan Dr. Vraciu. Se decretează fuzionarea cu masa »Roma eternă« și stabilește ștabul poganilor în

»Concordia«, sala din stânga. După adunare a urmat petrecere restrânsă cu colorit familiar.

Postă la Țânțari. Direcțiunea poștelor din Cluj, ne trimite un aviz, că dela 16 Nov. se va deschide o agentură de poștă la gara Țânțari, pentru comuna cu același nume.

Demonstranți expluzați. Consiliul de miniștri a hotărât expluzarea următorilor meseriași din capitală, cari cu ocaziunea întrunirii dela »România Muncitoare« au provocat turburări: Urban Peteff, Nicolae Terzieff, Gheorgi I. Diakoff, supuși bulgari și Frantisch Vancso, zis Frantz Vanciu, supus austriac.

Invățătorii din Franța. Se confirmă că uniunile institutelor și institutoarelor școlarelor primare din Franța numărând mai mult de 100.000 membri, au intentat acțiune de despăgubire în fața tribunalului civil împotriva tuturor arhiepiscopilor și episcopilor francezi cu privire la recenta pastorală, prin care se descrie influența funestă a școlărilor primare secundare.

O pățanie a lui Carnegie. Milionarul Andrew Carnegie călătorea în tren spre Chicago. De-odată intră în vagon un domn și începe să fumeze cu ciubucul. »El fuma un tutun groaznic de rău și puturos« — zice Carnegie — și i-am spus, că vagonul este pentru cei cari nu fumează, deci să plece ori să lase tutumul. »Allright« — zise fumătorul. — La moment isprăves: tutunul din pipă, apoi nu mai fumez! — Dar peste câte-va minute el umple de nou pipa și o aprinde. Atunci Carnegie îl agrăiește de nou și văzând că nu ascultă, i-a dat biletul său de vizită și i-a spus, că o să facă arătare împotriva lui. El a primit biletul și n'a zis decât: »Allright«. Când s'au apropiat de gară, Carnegie se pregătea să chieме conductorului; el trimise să întrebe de numele respectivului, deoarece voia să ceară pedepsirea lui. Peste câte-va minute vine conductorul și îi spune: »Allright D-le! Poți să ceri să fie pedepsit, dar eu nu te sfătuesc, deoarece acel domn este Andrew Carnegie«. Ștrengarul, arătase biletul lui Carnegie.

Varsta pământului. În scopul aflării constatării etății pământului s'a calculat, cât timp îi trebuie unui corp cereș, deslăpătit de soare, ca să răcească în așa măsură, ca să nu mai poată trăi pe el viața organică. În baza acestor calcule, pământul e de 240 milioane de ani. Dela inventarea radiului și radioactivității, ni-se oferă un alt metod pentru constatarea aceasta, care metod întâiași dată a fost încercat de naturalistul englez Strutt. După cele scrise de revista naturalistă franceză »Nature«, Strutt a calculat conținutul de helium a torianitului și a aflat, că este într'un gram 9 cm. Atâta cantitate de helium din materie radioactivă, numai în timp îndelungat se poate face după calculele lui Strutt, așa încât pământul e mai bătrân și de 240 milioane de ani.

Cu pumnii pentru credință. Orașelul Isola Siri, din provincia Caserta, a fost teatrul unor evenimente cari cam amintesc cele petrecute în Vendee în Franța. Consiliul comunei socialist a vrut să dărâme crucele cu Maica Domnului și Pruncul, puse la răspântii și să care rămășițele cu

strigă acesta, acum te am în mână, și te-ași putea tăia, ca pe o oaie... dar asta nu vreau s'o fac... am voit numai să mă vezi și să-ți spun că, dacă nu te păzești mai bine, a doua oră n'o să mai impușc calul de sub tine, ci am să te omor pe tine însuși de pe spatele calului!

Zicând acestea răsturnă cu piciorul scaunul cu căpitan cu tot și deodată se făcu nevăzut.

Cum s'a auzit întâmplarea aceasta în orașel, toți se umplură de spaimă și, la sfatul castelanului, mai mulți frunțași se duc la primar, pe care-l roagă să cheme pe toți cetățenii în piață, iar după ce se vor aduna, să cerceteze pe neașteptate pe la casele lor, poate că în felul acesta, se va da de vre-o urmă a bandiților. Primarului i-se împăru planul, de aceea, se adresează în secret către căpitan, să-l sprijinească cu soldați la cercetare, și fiindcă castelanul era pe deplin înțeles cu lucrul acesta, nu numai că s'a învoit și căpitanul, dar i-a dat și o mică comandă de soldați.

Astfel într-o bună dimineată de-odată se aude doba, care chiamă să se adune cetățenii. Aceștia, speriați, se adună numai decât în piață... credeau că au năvălit bandiții și-i chiamă să se apere. Dar

dupăce primarul le descoperi scopul chemării, se liniștiră cu toții, pentrucă cu toate că soldații încinsera numai decât piața, și primarul plecase cu mai mulți soldați să facă cercetare, părea că nimeni nu-i îngrijat, pentrucă nimeni nu se ținea vinovat.

Primarul luă lucrul foarte serios, nu cruță nici o casă și cercetă cu de-amăruntul fie-care unghiuț. Dar n'a găsit nimic bănuitor. În sfârșit intrară și 'n căsuța unei văduve cu numele Corvin, a cărei fecior, un măsar tânăr și voinic, trecera de cetățean foarte cinstit și care, prin hărnicia și îndemănarea sa, și-a știut agonisi și oarecare stare materială mai bună. Acesta era logodit cu o fată săracă, dar foarte frumoasă și virtuasă, la care se uitau bucuroși și alți tineri, ba unii ziceau, că Iudita ar putea fi și nora castelanului, dacă nu i-ar plăcea mai mult de măsur, ca de toți ceilalți. Mama deschise bucuroso toate ușile și odată de dormitor și lucrătoarea și odată de dormitor a fiului ei. Cu toate acestea, de-odată a fost trezită din liniștea ei, pentrucă sergentul împărătesc, injurând strașnic scoase din sacul de paie o perucă neagră și o mască, ce erau ascunse acolo. Casa a fost înconjurată într-o clipă, tânărul Corvin a fost prins dimpreună cu mama lui și aruncați

în pușcărie, pentrucă căpitanul recunoscu atât peruca, cât și masca, ca pe acelea în care i-se arătase Petru cel negru.

Toți se bucurau că, în sfârșit, s'a descoperit temutul făcător de rele, cu toate că multora le era milă de tânărul Corvin, care până acum se bucura de stima și dragostea tuturor, și oamenii nu puteau pricepe, cum s'a putut strica un cetățean atât de bun și harnic și să se apuce de o meserie atât de ticăloasă? Dar în căruciuma dela »Săcurea de aur« ședea Roșcovanul cu austriacii și alți prietini, cărora le plăcea vinul, și el le dovedea cu multă convingere, că Corvin numai în chipul acesta a putut face averea, ce-o are, iar nu cu munca mânilor, și că e mare norocire, că orașul se poate scăpa de el. În sfârșit tovarășii de pănă răzără și ei, că așa este și se minunară, cum de nu s'a bănuțit mai de mult așa ceva, și acum vorbeau, că în curând o să-l spăzure pe Corvin. Dar sârmana, nenorocita Iudita nu s'a lăsat până nu s'a dus la căpitanul. I-s'a aruncat la picioare, s'a jurat că mirele ei este nevinovat, se rugă să-l ierte, ori cel puțin să se facă o cercetare strictă și dreaptă și ceru să nu se judece acum, dar înzadar... căpitanul se credea sigur că a descoperit pe criminalist: peruca și masca erau martori nefindoși și ori cât

ii părea de rău de tânguirile frumoasei copile, era în joc onoarea lui proprie, de altă parte, irica și disgrăția împărătescă nu-l lăsa să ia altă hotărâre, decât ca pe Petru cel negru, pe care credea că-l are acum în mână, să-l chinuiască până își va mărturisii fapta și își va descoperi tovarășii și apoi, pe urmă, să-l acape în furci. Și primarul orașului încă era înțeles cu planul acesta, pentrucă și viața lui atârna dela descoperirea criminalului... chiar și cetățenii își înăbușiau tot mai mult mila, pentrucă în cele d'in urmă se cerea o jertfă, de altă parte văduva negustorului ucis amenința, că se duce tocmai la împăratul, dacă nu se face judecata cea mai strictă.

Iudita era tot în genunchi... capul ei frumos și-l plecase până la pământ și cu lacrimile uda picioarele căpitanului. »Ridică-te, fetiță, și nu mă face să plâng de mila ta, mai bine du-te la mirele tău blăstămat, și cu vorbele tale linguitoare înduplecă-l să-și mărturisească fărădelegea. Dacă isbutești cu lucrul acesta, îți făgăduiesc mare răsplătă, prin asta îi cruți durerile chinurilor și, poate, îți voi da voie să ceri grația bunului nostru împărat.

Iudita, abia ținându-se pe picioare și clatinându-se, ieși din odaie, ca să alerge

dăruțele de gunoae. Populația s'a revoltat de aceasta în așa grad, în cât sub conducerea unor călugări Pasioniști au început să ridice crucile. Când primarul în fruntea poliției comunale a vrut să împedecă restaurarea crucilor cu forța, furia poporului a izbucnit cu atâta pasiune în cât primarul cu poliștii lui au fost nevoiți să o rupă de fugă pentru a scăpa cu viață. Mulțimea care se compunea în mare parte din femei, a urmărit pe primar și pe cei cu cari venise, și cu toții pentru a scăpa de a nu fi linșaji, au fost siliți să fugă și din localul primăriei, prin ferestrele de din dos și să se adăpostească în cazarma carabinieriilor. Mulțimea a spart geamurile și a stricat birourile primăriei ca nește adevărați vandali, spărgând și tablele de marmură anticlericale ale pietelor numite după Ferrer, Geordano-Bruno, și Giovanni-Bonio ale orașului. Din fericire a sosit în cele din urmă subprefectul cu două companii de soldați, cari au ocupat localul consiliului comunal și au restabilit ordinea. Primarul anticlerical a fost destituit de urgență și arestat. După aceasta populația s'a liniștit.

Cununie. D-l Ioan Călborean, inv. și domnișoara Valeria Mirică fac cunoscut căsătoria lor, care se va ținea Duminecă în 8 (21) Novembre a. c., la oarele 11 din zi, în biserica gr. or. română din Chichiș. Nun: D-na și D-nul George Tăban, inv. Preșmer—Bacitelec. Felicitări!

— Domnul Ioan I. Teșosu și Ana P. Cahler își vor serba cununia lor Duminecă în 1 (14) Novembre 1909, la oarele 12 din zi, în biserica gr. ort. română a »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu. Brașov, în Octombrie, 1909. Șirnea.

— Domnișoara Elena Enea și domnul Constantin Chivărar își vor serba cununia lor religioasă Duminecă în 1 (14) Novembre 1909, în Biserica gr. or. română a »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu, la oarele 12 din zi. Brașovul-vechiu, în Octombrie 1909.

Brutalitate. În Budapesta s'a spânzurat un soldat fiindcă un oficer a voit să-l silească să bea conținutul scuiptoarei pe care uitase să o spele.

Jertfele alcoolului în Rusia. Deputatul Celicev din Duma rusească a adunat date interesante despre urmările beției în Rusia. Iată rezultatele: Au murit de delirium tremens (boală ivită în urma beției) în anul trecut 6895 de persoane; s'au înecat în beție 9155 de persoane; au murit de nebunie în urma beției 3277; s'au ucis 8758 de persoane în beție; în alte chipuri s'au nenorocit 2898 de persoane; s'au spânzurat 834, au ars 1530, s'au otrăvit 375, și-au tăiat gâtul 674. Au mai murit în urma băuturii fără cumpăt 1251 de persoane. S'au prăpădit cu totul 35,985 de persoane din pricina alcoolului în anul 1908, fără a mai pune la socoteală multele boale cari s'au contractat tot prin beție.

Convocare la adunarea ordinară de toamnă, a despătământului Sibiu, aparținător »Reuniunii învățătorilor greco-cat. din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«, ce se va ținea la 8 care a. m. în localul școlii gr.-cat. din Sibiu, la 3 Decembrie st. n. 1909. În program este pe lângă agendele obicinuite: 1. Prelegere practică de câte 1/2 oară. a) din limba română cu cl. III. și IV. o poezie, prelegător D. Dancea; b) din

fizică cu cl. V. VI. »despre cumpene«, prelegător T. Sărbu. 10. Starea acuală pentru înflințarea unui orfelin al orfanilor descendenței de învățători, proiectat de dl I. Bardosy membru onorar și fondator al reuniunii. Sibiu, la 1 Noemvrie 1909. Romul Butezan m. p., prezid. despărțăm. Petru Olariu m. p., notarul desp.

Încă o biserică gr. or. în America. »Teleg. Român.« primește din America știrea că Duminecă 31 Octombrie nou preotul Simeon Mihălițianu. cu mare solemnitate a pus pe piatră fundamentală a noului locaș dumnezeesc ce se va zidi în orașul locaș Garri-Indiana, purtând hramul Pogorârea Duhului Sfânt.

Cel mai mare doctor în totdeauna e Natura. Căile și aparatele ei sunt minunate. Așa d. e. și oleul de ficat de pește conține astfel de puteri vindecătoare, pe cari omul nu e în stare să le producă. — Cel mai gustos oleu de ficat de pește, ușor de mistuit ni-l dă »Emulsiunea Scott« ce se găsește în toate farmaciile.

Mașina „Tornado“.

Aducem la cunoștința economilor noștri, că punem la dispoziția obștei mașina »Tornado« pentru sfârticatul cocenilor (tulugilor, pășilor, paielor) de cucuruz, carea e ușor de transportat, având numai 160 chlgr. greutate, și ușor de manuat, și pe deasupra se poate folosi și la tăiatul altor nutrețuri.

Mașina se poate lua în primire ori-când dela școala economică consistorială (Waiseng. 9). Cei cari o folosesc sunt îndatorăți a o duce și a o returna în stare bună pe cheltuiala lor.

Apelăm la căturalii noștri (preoți, învățători, notari, primari etc.) să atragă atenția economilor din comune asupra acestei mașine.

Sibiu, 7 Novembre n. 1909.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Presed. Lucula,

Vic. Tordășian,

prezid.

secretar.

Petreckeri.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumșetarea sfintei biserici din Brașovul-vechiu invită la petrecerea muzicală-teatrală ce o va aranja Sămbătă în 7 Noemvrie st. v. (20 Noemvrie st. n.) 1909, în sala hotelului »Central Nr. 1«. Inceputul la 1/2 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană cor. 1.—, Galerie cor. 1.—, studenți a 60 fleri. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului »Reuniunii femeilor române din Brașovul-vechiu«. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă la adresa: doamnei Maria Maximilian, presidenta reuniunii, (Brașov, str. Bisericii române) și se vor chita pe cale publică. Bilete se află de vânzare: la librăria »Gazetei«, librăria »Ciurcu«, prăvălia d-lor »Eremias Nepoțic« și în seara de petrecere la cassă.

Programul: 1. C. Forumbescu: »Pout-puriu«, pentru violină și pian, esec. de d-ș. Iuliana Moldovan și Marioara Maximilian. 2. Mozart: »Quartet Nr. 19«, pentru 2 Violine, Viola și Celo, esec. de Romulus Ardelean, Eugen de Lemény, Dr. Eugen de Lemény și Emil de Lemény. a) Allegro;

b) Andante, Romanza; c) Rondo Allegro. 3. Sofia Degen: »Doina ciobanului«, pentru pian, esec. de d-șoara Marioara Maximilian. a) G. Braga: »La serenata«, legendă românească pentru violină și pian; b) C. Forumbescu: »Balada« pentru violină cu acompaniament de pian, esec. de Romulus Ardelean și Emil de Lemény. 5. Haydn: »Trio G-dur«, pentru pian, violină și celo, esec. de Emil de Lemény, Eugen de Lemény și Dr. Eugen de Lemény. 6. Teatru: »Dela nord la sud«, comedie într-un act de Z. Bărsan.

Invitare la petrecerea populară împreună cu joc, ce o va aranja »Corul bisericii sf. Treimi de pe Tocile« din Brașov Sămbătă, în 31 Octombrie v. (13 Noemvrie n.) 1909, în sala de concerte (»Redoută«). Inceputul la 7 1/2 oare seara. Intrarea: de persoană 1 cor. 60 bani, balcon (loc numerotat) 2 cor. 40 bani, pentru studenți 1 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul corului și susținerea lui. Dirigent: d-nul G. Mercheșen, cantor. Bilete se pot căpăta la d-nul D. Popp, zarraf și seara la cassă. NB. Suprasolviri și oferte generoase se primesc cu mulțămintă și se vor publica.

— Tinerimea română din Cohalm invită la reprezentația teatrală urmată de dans ce o va da Duminecă, în 1 (14) Noemvrie (cu ocazia conuterințelor învățăto-rești tractuale) în sala hotelului »Schlosser« din loc. Cu venitul curat se alimentează fondul pentru înființarea unei »Societăți de lectură«. Se va juca 1. »Doi prinși în cursă«, comedie într'un act, localizată de J. Em. Bobancu. 2. »Fii earăși bună«, monolog, localizat de J. Em. Bobancu. 3. »Rusalile«, vodevil într'un act de Vasilie Alecsandri.

Brâne roșii.

Răspuns la articolul nostru cu acest titlu.

Iară noi, noi epigonii: simțiri reci, harfe sdrobite, mici de suflet, mari de patimi, inimi bătrâne urâte...
Din poezia »Epigonii« de Eminescu.

De un timp încoace în biserica noastră românească se observă o pornire nouă.

Oamenii, »mici de suflet, dar mari de patimi«, terfelesc prin ziare într-un mod năprasnic aproape pe toți bărbații de valoare ai bisericii și națiunii noastre, începând de sus și până jos. Așa s-a întâmplat și cu articolul »Brâne roșii« al »Dreptcredinciosului«.

Autoritatea bisericească, unde meritele profeților sunt încreștate, știe cu mult mai bine, — mai bine mult decât și un dreptcredincios de aici, — mai bine poate și ca opinia publică dusă de multe ori în eroare pe cine să distingă — și pe cine nu, — cu brâu roșu.

Preotul E. din M. își are și el meritele sale, — dacă nu ca scriitor literar ori politic vestit — își are meritele sale, că în parohia sa a înflințat fundațiuni de mii de coroane, a achiziționat pământuri bisericești etc. și conduce de 18 ani parohia cu înțelepciune. »Dreptcredinciosul« se vede că nu le știe. Eu nu voesc a i-le înșira aici pe toa-e.

cât mai curând în temniță la Corvin... afară o întâlnește Roșcovanul. »Vezi, Iudita, zise el, astea sunt urmările, când cineva dă întâietate unor mâțe blânde și viclene, în loc să se apropie de oameni cinstiți și veseli. De când te-am tot cerut eu pe tine? De mult ai putea fi doamna castelană, aici în castel. Dar te-ai legat de Corvin, pe care acușă au să-l mănânce corbii«.

»O, dă-mi pace, zise Iudita plângând, lasă-mă să fac drumul acesta greu și cel din urmă, și nu-ți bate joc de nenorocirea mea«.

»Eu îți vreau binele, zise Roșcovanul, și ținea fata în loc. Nu-ți mai face de lucru cu omul acesta, altcum singură te bagi în primejdie, oamenii vor crede că ești tovarășă cu el, și încă îți pui capul. Stai mai bine la părinții mei, sub paza mea... în oraș, de bună seamă, te vor arăta cu degetul... așteaptă aici, să vezi cum vor ieși lucrurile... eu nu te voiu părăsi«.

»Ba eu! strigă Iudita, mai bine vreau să mor cu el, decât să trăiesc cu tine«. Cu vorbele acestea se smânci dela el și o luă fuga spre pușcărie. Paznicul orășenesc, cum văzu biletul semnat de căpitan, o lăsă să intre la cel închis în pușcărie. Corvin stătea tăcut și cufundat în sine și

nu-și credea ochilor, când văzu pe Iudita intrând. Doritor îi întinse brațele, ea însă stete dinaintea lui, se uită lung la el, cu ochii scăldați în lacrimi, în sfârșit zise: »nu viu să te mângăi, ci ca să-ți fac o întrebare foarte serioasă. Adu-ți aminte de ceasul, când m-ai întreat ca atâta înduioșare, dacă te am drag, și dacă vreau să fiu mireasa ta? Atunci, fără nici un gând, și-am răspuns, ceea ce în inima mea jurasem de mult înaintea lui Dumnezeu: da, a ta vreau să fiu! vezi, tocmai așa stau eu înaintea ta și te întreb, tot așa de înduioșat, deși cu sufletul mai îngrijat: ai făcut tu într'adevăr fărâdelegile acelea, și într'adevăr, tu ești acel căpitan înfricoșat de bandiți?«

»Întrebarea asta nu vine dela inima ta, răspune Corvin, pentru-că tu nu poți crede, că eu aș fi vinovat, căci altfel nu m-ai fi iubit nici odată!«

»Ea nici nu vine dela mine, dar căpitanul împărătesc mă trimite aici, ca să te rog și conjur, să-ți recunoști fărâdelegile și să-ți descoperi tovarășii... dacă faci lucrul acesta, îmi va da voie să cer grația împăratului, dacă însă nu-ți mărturisiești faptele, te vor chinu în tot felul și în urmă tot te vor judeca la moarte«.

»Ei! să mă judece, răspune Corvin, eu n'am de mărturisit nimic, pentru-că nu

mă știu vinovat cu nimic. Nu mă tem nici de moarte, nici de chinuri. Dumnezeu nu mă va pedepsi cu pedeapsă mai mare decât pot purta, dar mă revolt, că oamenii pot crede, că eu aș fi în stare să fac astfel de fărâdelegi, și că ei nu cercetează și mai departe, cum au ajuns acele semne înfrâtoare de hoți în tăcuta mea odaie de dormit«.

»Și tu nu ști nimic de ele?« întrebă Iudita — »Nimic! așa să-mi ajute Dumnezeu, nu, nu știu nimic! sunt nevinovat«.

Iudita îi strânse în brațele ei și-i promise că va încerca toate pentru dânsul, pentru-că acum nu se mai îndoiește de nevinovăția lui... ea trebuie să-l scape, ori să moară cu el.

Căpitanul însă n'a fost mulțumit cu răspunsul adus de Iudita și numai decât și dete poruncă, ca dimineață întemnițatul să fie pus pe scaunul de chinuire și ca, totodată, să fie toate gata pentru spânzurătoare, pentru-că are de gând să facă, ca criminalistul încăpăținat să moară în chinurile cele mai mari.

(Va urma).

Preotul E. din M., da, are merite și la alegerea de protopop, pentru-că s-a întrepus să fie ales un bărbat vrednic, dar nu persoana pe care a dorit-o »Dreptcredinciosul«.

Preotul E. din M. are merit și ca președinte la școala centrală din Bran, că s-a întrepus destul să fie susținut, dar dacă com. adm. al comit. Făgăraș e mai mare decât el și reprezentanța, și a ordonat închiderea școlii, — tot el e de vină?

»Dreptcredinciosul« nu cunoaște luptele acestui preot în această privință, că de le-ar ști, nu ar mai vorbi așa.

Dar în privința acestei chestiuni spre clarificarea opiniei publice la timpul său — conform hotărârii reprezentanței bisericilor — se va publica un raport informativ adevărat.

Preotul E. din M. a fost și este distins de însuși poporul său, de reprezentanța generală a bisericilor din Bran (13 la număr) alegându-l de președinte, sinodul protopr. asesor în scaunul ppeșc, iar Ex. Sa metropolitul prin acordarea brâului roșu a dat numai formă văzută acestei distincții (forma dat esse rei.)

S-ar mai putea răspunde și altele »Dreptcredinciosului« acestuia — aflu însă de prisos, pentru că-l văd că e puțin credincios.

Ca de încheere îi recomand »Dreptcredinciosului« să fie mai cu băgare de seamă, nu cumva să se asemene și el cu unul din »epigonii« din poezia lui Eminescu.

Un adevărat »Dreptcredincios.«

Uscarea fructelor, legumelor și porumbului.

Uscarea merelor și perelor. — Se pot usca tot soiul de mere și pere: cele mai bune pentru acest scop sunt cele cu miezul tare, de culoare albă-gălbuie. În general merele și perele, cari sunt mai gustoase în stare proaspătă, sunt tot astfel și uscate. Se pot usca sau întregi, sau tăiate în 4 ori 8 bucăți, după mărime; pot fi curățite de coajă sau necurățite. Taiatul se face cu cuțitul sau cu anumite mașini. Durata uscării este pentru fructele întregi 10 oare, iar pentru cele tăiate 6—8 oare.

În timpul uscării gratiile sunt schimbate de 2—3 ori, după cum se practică pentru prune. Merele și perele tăiate se pot așeza pe gratii în straturi groase de 2—3 degete. Temperatura la care se usucă fructele este de 70—90 grade C. La începutul uscării, când încep a se degaja vaporii, trebuie să se facă ventilație. Aceasta este metoda cea mai răspândită.

O uscare sistematică se poate face și în modul următor: se iau merele și perele tăiate și se pun într'un coșuleț de sârmă cositorită, sau într'un săculeț de pânză rară, apoi coșul sau săculețul se introduce 10—15 minute în aburii de apă dela cazan sau căldare, ce fierbe în clocot și care este plină cu apă numai până aproape de jumătate. Pentru a împiedeca răspândirea vaporilor, cazanul poartă un capac bombat, provăzut cu o gaură, prin care se introduce sfoara de care este legat coșul sau săculețul. După ce merele sau perele tăiate au fost supuse 10—15 minute la aburi, se scot din săculețe sau coș și se pun pe gratiile cuptorului, unde se usucă. După uscare, se depun în poduri, magazii sau chiar în pătule, unde să poată circula aerul.

Merele și perele uscate, puse în apă fierbinte, se umflă la loc și capătă gustul merelor și perelor proaspete, deosebindu-se foarte puțin de acestea.

Uscarea caiselor. Caisele se pot usca întregi, sau tăiate în două, și fără sămbure. Înainte de a fi puse la uscare este bine să le opărim un minut în apă fierbinte. Se usucă la o temperatură de 60—70 gr. C.

Uscarea zarzărelor. Zarzărele se

usucă întregi și la aceeași temperatură ca și caisele.

Uscarea cireșelor. Varietățile de cireșe negre roșcate, sau chiar galbene, zise cireșe de deal sau pietroase, sunt cele mai bune pentru uscat. Ele se înmoaie, ca și caisele, un minut în apă ce clocotește, apoi se usucă la 60—70 gr. C.

La fel cu cireșele se usucă vișinele și coarneau.

Uscarea legumelor. Legumele ce pot fi uscate în cuptorul sistem bosniac perfecționat sunt: fasole, mazăre, bame, morcovi, țelină, pătlăgele roșii, vinete, ardei, spanac, cimbru, mărar, pătrunjel, tarhon, leuștean etc.

Fasolea. Varietățile cele mai bune de fasole pentru uscat sunt acelea cu păstăi fragede și fără ațe până aproape de coacere, cum de pildă fasolele cu păstăi galbene, așa zise fasole galbenă sau țucără. Păstăile sau tecile cu fasole, după ce au fost culese de pe araci și li-s'au rupt cozile, se spală de murdărie, apoi se opăresc 2—3 minute, introducându-se într'un vas cu apă în clocote, strânse în săculețe. După aceea se pun pe gratii și se usucă în cuptor la temperatura de 60—70 gr. C.

Mazărea. Pentru uscare se întrebunțează numai mazărea tânără în păstăi, care se usucă tot ca și fasolele, după ce a fost opărită 2—3 minute în apă clocotindă. Uscarea se face la 50—60 gr. C.

Mazărea și fasolele uscate, înainte de a fi întrebunțate la gătit, se înmoaie în apă fierbinte și atunci sunt tot așa de bune ca și când ar fi verzi.

Bamele se usucă întregi, după ce mai întâi au fost opărite tot ca și fasolele, ținându-le însă mai puțin timp în apă fierbinte.

Ardeiul se înmoaie un minut în apă fierbinte și apoi se usucă.

Morcovii. Cei mai buni morcovi pentru uscat sunt cei scurți, 6—8 cm., de formă cilindrică, de culoare roșie și turtiți la vârf. Ei se spală, se curăță de coajă, se taie în bucăți, fie cu mașina, fie cu cuțitul, și se usucă la o temperatură de 60—70 grade C.

La fel cu morcovii se usucă și țelina zisă cu rădăcini. Pentru uscare nu se va lua decât țelina cu rădăcinile lungurețe și netede. Foile de țelină tânără de asemenea se pot usca, punându-le pe gratii la o temperatură de 60—80 gr. C.

Pătlăgele roșii se pot usca întregi sau înjumătățite. Cele înjumătățite se usucă mai bine. Pătlăgelele roșii, înainte de a fi puse la uscat, se spală de murdărie și se curăță de cozi.

Pătlăgele vinete se pregătesc și se usucă la fel cu cele roșii, dar trebuie neapărat tăiate în două, în patru, sau în opt bucăți, în sensul lungimeii lor.

Spanacul se culege și se pune pe gratii la o temperatură de 50—60 gr. C.

Pătrunjelul, cimbrul, mărarul, leușteanul și tarhonul se usucă la fel cu spanacul. Ele trebuie culese când sunt tinere, căci altfel nu mai au destulă aromă.

Păstrarea legumelor uscate — Pentru păstrarea legumelor, ca și pentru fructe, se cer următoarele condițiuni: aer uscat, răcoros și curat.

Pot fi păstrate în saci deși țesuți, cutii de lemn închise bine, cutii de tinichea la fel cu cele de ceai și cafea, borcane de pământ sau sticlă.

Aceste din urmă vase sunt mai durabile și în ele produsele își păstrează mai bine gustul și aroma lor naturală.

Uscarea porumbului. Cuptoarele

sistem bosniac, perfecționate, sunt de un neprețuit folos și pentru uscat porumbul, căci consumarea porumbului stricat și necopt aduce după sine acea groaznică boală numită „pelagra“, atât de răspândită în populațiunea dela sate.

Este neapărat de trebuință ca porumbul necopt, ud, sau nesvântat destul, să se usuce în cuptor înainte de a-l mânca. În cuptoarele cu gratii dese se pot usca atât boabe cât și știuleții de porumb.

Boabele sau știuleții se pun pe gratii și la 60—70 gr. C. se usucă în câte-va ore. Porumbul uscat astfel se poate păstra, sau poate fi măcinat fără întârziere.

Agricultura în Danemarca și progresele ce-a făcut.

(Fine).

Toți în această țară sunt de acord a recunoaște, că dezvoltarea agriculturii daneze se datorește în primul loc mișcării științifice imprimată exploatarei solului, preparării populației rurale pentru a primi aceasta, și încurajărilor neincetate date cercetărilor și experiențelor științifice. În toate publicațiile acestei țări, în toate convorbirile cu agronomii ca și cu cei mai săraci țărani, toți sunt unanimi a atribui progresele agriculturii Danemarcei, armatei sale permanente de oameni de știință, cari din fericire au găsit pentru a pune în lucrare descoperirile lor, o clasă de mari și mici proprietari de multă vreme pregătiți și în stare de a-le aplica cu pricepere și câștig.

D-nul Tisserand ne arată rolul școalelor superioare populare, în număr de 71, dând pe fie-care an în mijlociu, învățătură la 3.250 băieți și 3.000 fete de țărani. Alături 14 școli de agricultură dau mai cu seamă instrucția teoretică, practica învățându-se în ferme. În fine institutul agronomic și veterinar din Kopenhaga, care a mers din dezvoltare în dezvoltare, și în timp de 50 ani de funcționare fără întrerupere, a dat țării o adevărată armată de oameni instruiți.

Căile științifice fiind astfel larg deschise, oamenii de inițiativă n'au avut decât să se angajeze pentru a duce după ei populațiile rurale, asociațiile agricole, guvernul și parlamentul.

D-l Tisserand ne arată lucrarea parlamentului, legile în favoarea agriculturii: împrumuturi fonciare lucrătorilor pentru a constitui un fel de bun de familie; împrumuturi agricole; cererea Ministerului Agriculturii, cu mărirea corpului consilierilor tehnici, însărcinați de a cutreeră țara pentru a învăța și a ajuta la fața locului pe cultivatori în calea îmbunătățirilor; consilieri tehnici aleși totdeauna dintre specialiștii cei mai de seamă; controlul permanent al untului; examinarea și expertiza unturilor, cuprinzând o expoziție permanentă de unturi daneze; stațiuni agronomice, etc.

Dar în marea operă de refacere și de îmbunătățire a agriculturii daneze, particularii și asociațiile, de partea lor, au jucat un mare rol. Ei au păstrat întregimea libertății și independenței lor, de care ei au o grijă deosebită; astfel că, ei au fost, se poate zice, motorii progreselor agricole, lor, inițiativei lor fără preget sunt datorite reformele realizate și instituțiunile create în interesul agriculturii de mai bine de un secol. Sub inspirația, prin manifestarea dorinței și a voinței lor, parlamentul și guvernul lucrează mână în mână; nu

se fac reforme, nici legi și regulamente, nici nu se crează instituții de stat, decât atunci când inițiativa privată sau colectivă a demonstrat, printr'o experiență îndelungată, ca ele sunt pentru interesul general.

D-l Tisserand ne schițează opera societății regale de agricultură a Danemarcei, a societății de domenii a Danemarcei; în fine a societăților cooperative. Mai cu seamă aici, spiritul de inițiativă și de solidaritate s'a manifestat în Danemarca în toată puterea lui, în minunata organizare a cooperativelor.

Prima societate de acest fel a fost fondată în 1866 la Chinted (Iutlanda) și de atunci s'au creat pretutindeni. Nu există o singură comună, în care ideea să nu fi pătruns și să nu fi fost aplicată.

Mai cu seamă lăptăriile cooperative s'au dezvoltat într'un chip uimitor; consecința a fost, că s'a suprimat cu totul fabricarea untului în ferme, și acum se prepară în marile stabilimente cooperative, înzestrate cu aparatele cele mai perfecționate și posedând mijloacele de a studia științificește progresele realizabile în industria untului și a facerii produselor celor mai alese.

Prima lăptărie cooperativă a fost înființată în 1882 în Iutlanda. Sunt astăzi în Danemarca 1086, numărând 158,170 membri participanți. Se întrebunțează laptele dela 900.000 vaci de lapte, adică aproape 2 miliarde și 1/2 kilograme. Această cantitate corespunde la 80 sau 82% din producția totală a țării.

Alături de cooperativele de lapte, se găsește astăzi în Danemarca cooperativele de abatorii; în 1906 erau 34, cuprinzând 93.300 asociații, cari au trimis în timpul anului abatoriilor cooperative 1.134.624 porci și 15.329 de boi.

Nu mai puțin servicii au adus cooperativele pentru exportul ouălor.

D-l Tisserand termină raportul său către Ministru cu aceste cuvinte: „Aceste considerații merită un învățământ; ele demonstrează ceace știința, iubirea de patrie, o populație liberă, muncitoare, luminată, plină de inițiativă și animată de un spirit bine înțeles de solidaritate și de asociație, au putut face dintr'o țară mică“.

(„Albina“).

Voci din public.*)

Un răspuns.

La corespondența d-lui Iosif Gomboș apărută în nr. 96 a. c. al „Telegrafului Român“, intitulată „O conferință publică nenorocită“.

Referitor la corespondența amintită, îndată după aparițiunea ei am și trimis răspuns convenit la „Telegraful Român“, dar redacțiunea acestui ziar nici după înzistarea repetată, făcută pe cale ziaristică, n-a voit a publica răspunsul meu în întregimea lui, după cum s-ar fi recerut, ci numai un extras scurt.

Cele ce se refereau personal la părintele Gomboș, din motiv, că n au fost scrise în ton măgulitor pentru dânsul, le-a lăsat afară.

În urma acesteia nu-mi rămâne altă decât să apelez la generozitatea „Gazetei Transilvaniei“, ca să binevoiască a publica în coloanele ei acest răspuns modest, merit a mă limpezi înaintea publicului cetitor de atacul necuviincios al numitului preot.

„Telegraful Român“ fiind o foaie hrănită din punga preoților greco-orientali, precum se vede, acestora le permite dreptul loviturilor, credincioșilor mireni însă le deneagă dreptul de apărare.

În sensul acesta a fost aplicată și corespondența d-lui paroh I. G. din nr. 96 al „T. R.“ dându-i-se publicarea per langum et latum, iar mie mi-s-a denegat răspunsul în întregimea lui, pentru că n-a

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacțiunea nu ia răspunderea

fost compus cu sărutări de mâni și nici cu umilință.

Subiectul conferinței mele, prin o revistă medicală înainte de aceasta cu vr-o 8—10 ani a fost foarte răspândit în păturile cărturarilor și a țărânilor din România fără a revolta simțământul nimănui.

Singură titula subiectului ca atare a fost de ajuns ca să-i revoalte senzibilitatea numitului preot încă înainte de conferință, pregătindu-se la demonstrațiunea care a și inscenat-o în seara de conferință.

Din această faptă compromițătoare rezultă că aceea ce este bun și salutar pentru deșteptarea celor din România, după principiile sinistre ale d-lui Gomboș la noi aici ar forma o crimă în contra bisericii și a religiei.

Constat faptul, că cuprinsul subiectului meu a fost de natură științifică, bazat pe opuri și jurnale de valoare; o simplă comparație între afirmările biblice și între cele archeologice, în ceea ce privește ivirea și originea omului, fără ca să fi fost îndreptată contra creștinismului sau în contra simțământului religios. Prin urmare fantoma abisului de care visează d-l Gomboș, ar avea loc numai în cuvântul său „fantazie“, când voește să țină încătușată libera gândire și voință de a lumina publicul și pe terenul științelor naturale, nu numai a-l ținea pironit în dogmele bisericesti,

În dogme și ceremonii, mai ales în cele îmbrăcate în haina fariseismului, eu nu aflu credință adevărată. Ca creștin cred în legea lui Isus — adică în iubire, părintele Gomboș însă nu crede, căci dacă ar crede n-ar fi făcut absurditatea compromițătoare — fluierând și amenințând publicul adunat, că la repetiția de astfel de conferințe el va împărștia societatea adunată cu forța brachială prin oameinii lui.

În întreg articolul el nu face nici o amintire asupra atitudinii sale condamnabile, ca și când publicul ar fi trecut aceasta cu vederea. Cum că i-a fost reprobată atitudinea, o dovedește faptul, că întreg publicul și cu deosebire cei cari au șezut cu dânsul la masă, văzând cele întâmplate, i-au reproșat și s-au depărtat la altă masă, lăsându-l singur, ca să-și facă mendrele.

În corespondența întreagă îi place a se folosi în mod batjocuritor de expresiunea „chirurg“. Drept, că sunt numai un simplu chirurg, cu toate acestea, am arătat însă fapte și dovezi la lume, că mi-am făcut datorința ca mulți alții cu calificăție mai superioară, mai mult poate și ca d-lui.

De sigur conducătorii înțelepți ai Asociațiunii noastre au fost mai bine orientați asupra mea decât mărginita și răutăcioasa judecată a unui preot ca d-lui. Am știut bine și datorință ar avea și d-l Gomboș să știe, că preoțimea de când e lumea n-a consimțit cu principiile naturalistilor, dar pentru aceea n-ar fi trebuit ca să-și sară din fire ca un smintit.

Părintele Gomboș să rămână mai bine pe lângă evanghelie; sfătuiască iubirea, buna înțelegere și alte povești folositoare la popor, nu ura și invidia, cum a făcut Dumineca după conferință, cu scop ca să înstreineze publicul de cătră mine.

O ruptură și o discordie cu mult mai mare a adus d-l Gomboș în viața socială de aici, când în mod necuviincios a eșit în publicitate cu atacul său compromițător.

D-l Gomboș mă compătimește că nu cunosc aparițiile bolnave de pe aici, ba da, le cunosc prea bine; cele mai infectătoare și primejdioase de felul acesta este însuși d-lui cu tovarășul său de concept Dovadă este scandalul dejositor, pe care l-au provocat atât de brusc. Aceasta nu se potrivește nici decum cu demnitatea unui preot, luând rolul unui socialist încarnat.

Nu-i de lipsă a se revolta nici de învitările litografate; una dintre acestea a fost expedită de mine d-lui director al despărșământului. Conferința s-a ținut din încrederea comitetului, fără a fi fost defipt timpul și subiectul, lăsându-se acestea în voia mea liberă. Aceasta o știu onorații domni ai comitetului.

Ca om care ocupă o slujbă atât de cinstită, d-l părinte a putut ști, că eu ca medic nu m-am putut avânta la o conferință din raionul bisericesc. D-lui cu tovarășul său de principii ar fi fost chemați la așa ceva, dară s-au codit, punându-mă pe mine în joc, ca să mă poată blama în public.

Părintele Gomboș amintește și aceea că prin subiectul conferinței ași fi răsturnat argumentele biblice. Dacă n-a învățat

În școală, trezească-se baremi acumă din buimăceala școlară, că argumentul D-lui nu este tot una cu afirmarea mea din biblie.

Punctul protopărintelui meu, de mai-muță, se potrivește și la D-lui, dacă voiește fie și mai nobil — urangutang.

Pasărea mălaiu visează, când aminteste sbuciumările de lupte naționale, de cari în întreg materialul de conferință nici vorbă n-a fost — o afirmare rău pricepută.

Asta sigur a fost dictată din partea suflerului D-sale, pentruca să-i fie mai ușoară marș-ruta și mângăierea deplină după luptele cele multe naționale, pe cari le-a făcut în vreme scurtă în raionul Abrudului, și cu treabă și fără treabă. Poate acestea l-au îndemnat pe d-l Gomboș a-l înzestra cu titula de vrednicie.

Dacă d-l Gomboș are mai bună cunoștință decât mine despre teoriile combătute ale lui Darwin, să binevoiască a mi le împărtăși; eu ca om vechiu, dimpreună cu mine poate și alții, le susținem și astăzi în butul tuturor preoților mărginiți la minte, ca d-lui.

Răsturnarea teoriilor unui savant recunoscut nu este așa de ușoară ca provocarea de demonstrații pe la conferințe, la cari D-lui se pricepe foarte bine, așa că, poate ocupa primul loc în fruntea socialiştilor.

Din scărmanarea întregului articlu, onoratul public cetitoriu ușor poate face deducțiunea că acela anume cu intențiune rea a fost compus, ca să-mi păteze reputațiunea, ca să mă compromită înaintea publicului și a factorilor principali ai Asociațiunii.

Tot de acest cuprins tendențios este și articolul din Nr. 113 al »T. R.« care încă băjbăie de neadevăruri.

Mare obrăznicie comite d-l Gomboș când în aceasta cresp. predă cazul ca și când eu aș fi fost rățâcit în credința mea creștinească și numai prin dojenirea sa preotească am revenit la creștinătate. Astfel de lecțiuni să și le țină părintele G. pentru D-lui, eu nu vreau să primesc sfat dela acela care, poate prin faptele lui este mai păcătos decât mine.

Creștin am fost, și sunt și acumă, dară pentru aceea sunt și aderentul științei, de care D-lui nu se poate afirma.

Încât privește cele înșirate de pe la judecătoria, spusele d-lui G. le declar de minciuni patentate. Nici eu, nici avocatul meu nu i-am oferit împăcarea ci văzându-se strâns cu ușa, însuși s-a supus condițiilor dictate.

Toate declarațiile cari zice că le-am făcut în fața unui public numărös, sunt scornituri, cari nu merită crezământ.

Constat însă adevărul, că d-l G. și-a împlinit perfect angajamentul, când în 24 l. tr. și-a retras înaintea credincioșilor defaimări pronunțate asupra mea — a lins ce a scupat; să-i fie de bine.

Adevăr este și aceea că tot în acest număr d-l G. cu o mână publică declarația de retragere și de pace, iară cu cealaltă aplică lovituri fără cruțare, demne numai de un om fără simț.

Această faptă nu caracterizează umanitatea de preot și nici pe omul de cuvânt. Din toate acestea se pot convinge și superiorii bisericei gr. or. că în biserica din Abrudsat, cu ăntările morale și religioase au degenerat în atacuri de persoane, ceea ce numai cinstu nu-i face clerului gr. or.

Dixi et salvavi animam meam!

Abrud, la 6 Novembre 1909.

Sim. Stoica, medic.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 12 Nov. Sedința partidului kossuthist a fost prezidată de Fr. Kossuth. Imediat s-a ridicat Hollo, și într-un discurs de o oră a expus vederile partizanilor băncei separate. La sfârșit a propus moțiunea:

„Partidul independent să hotărască ca privilegiul băncei austro-ungare să fie reînviat. Partidul nu va da sprijinul decât unui guvern, care va înființa banca autonomă la 1 Ianuarie 1911.

Partidul nu aderă la nici un fel de coaliție sau cooperare cu alte partide. Cere guvern din partidul independent, care reprezintă majoritatea.

Cere reforma electorală în baza votului universal.

Să se redacteze o adresă către rege spre a-l informa. În acest scop să se numească o comisiune de 21.

Votarea moțiunii să se considere ca o manifestare de credință față de partid.

După Hollo a vorbit foarte energic Kossuth. Face o contra propunere, în sensul, că partidul independent nu dorește înființarea băncei separate până, șa termenul indicat de Hollo.

Hollo propune votarea pe față, ceea ce s-a și făcut.

S-au dat în total 195 de voturi, dintre cari 121 pentru moțiunea lui Hollo, iar 74 pentru a lui Kossuth. Într-un zgomot mare Kossuth declară că, ajuns în minoritate, nu-i rămâne altceva decât să iasă din partid. El s-a și retras imediat cu partizanii săi. Partizanii lui Justh cântau Kossuth-nota.

Partizanii lui Kossuth s'au constituit sub numele de partidul independent al lui Kossuth și au ales pe Kossuth ca președinte, Hoitsy v.-preș. Contele Apponyi a refuzat șefia. În sală prezidenția a luat-o provizor T Batthyányi.

El a constatat primul rând că incidentul a fost provocat de deputații cari au părăsit partidul. Este convins că toată țara va fi pe partea lor la alegeri.

Mâne va fi o nouă conterință spre a alege președinte.

MULTE ȘI DE TOATE.

Păr verde.

În apropierea minelor de aramă din Cuba și alte regiuni, în cari se găsește aramă, poți vedea la tot pasul oameni cu părul verde. Acest lucru, nu e vre-o modă a părului, ci rezultatul unui curios fenomen al naturii. Arama brută, înainte de a fi dată comerțului, se liberează în cuptoare uriașe de toate substanțele streine. În cursul acestui proces de topire es din ea gazuri, cari au proprietatea să coloreze părul într-un verde ca iarba. E vorba aici de o reacțiune chimică, care o provoacă arsenicul conținut în gazuri. Părul rămâne de altfel neatins cum a fost și crește în mod normal mai departe.

Popeare și culori.

Culoarea durerii nu a fost totdeauna aceeași în decursul veacurilor. Omenirea pe cât se pare își schimbă felul de a se arăta când e veselă sau tristă după cine știe ce stăpânire de tradiții și obiceiuri ce dispar uneori.

Astfel Egiptenii cei vechi se îmbrăcau în galben, culoarea descoperirii; Etiopienii în cenușiu — culoarea materiei putrezite; Grecii — bărbații în negru femeile în alb Chinezii și Siamezii în alb, iar Turcii aibastru și violet — culoarea speranței:

Nu e însă numai atât: Grecii la Atena și la Sparta se radeau în cap la moartea cuiva — cum se povesteste că a făcut și Oreste la moartea lui Agamemnone, iar Romanii tocmai din potrivă, își lăsau barba și părul să crească în voie.

Ce să mai zicem de Evrei, cari stau câte-va zile întinși la pământ, bătându-se cu capul de țărână; în antichitate își smulgeau barba și se sgârgiau pe față, când le murea cine-va

O eroină franceză.

Săptămâna trecută a încetat din viață în vârstă de 59 de ani doamna Julieta Dodu, una din eroinele războiului de la 1870. Pe timpul războiului Julieta Dodu care nu avea decât 29 de ani și era directoarea biroului telegrafic de la Pithivier, a reușit să rămână în comunicație cu biroul telegrafic de la Orleans căruia îi comunica toate ordinele statului major german nimicind astfel o multime din planurile germane, și aducând serviciu enorm armatei franceze de pe malurile Loirei. Surprinsă de către Germani, Julieta Dodu fusese condamnată să fie împușcată. Principele Frederic Carol însă interveni și telegrafista franceză scăpă cu viață.

În anul 1877 ea obținu medalia militară iar în anul 1878 Crucea legiunii de onoare. În mormântarea ei a avut loc la Paris. Ministrul poștelor d. Millerand

era reprezentat prin directorul general al serviciului telegrafic. Ministrul de război era reprezentat printr-un major, iar orașul Paris prin generalul Delstein și membrii consiliului comunal. O deputațiune a ofițerilor din garnizoana Parisului forma garda de onoare. Cosciugul acoperit cu colorile naționale a fost urmat de un imens public până la cimitirul Pére-Lachaise unde a avut loc înmormântarea.

Julieta Dodu, este prima femeie căreia i se fac aceste onori oficiale în Franța.

Bibliografie.

În tipografia G. Mateiu din Bistrița a apărut »Elemente de Estetică« de Ioan Păcurariu profesor. Prețul cor. 1.20.

A apărut »Călimdarul național« al »Foi interesante« pe 1910.

A apărut Nr. 441—442 din »Biblioteca pentru toți« conținând »Trei Povestiri« de Gustav Flaubert. 60 bani.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. Strajanu. Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. Mureșianu. Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvînt în cuvînt și e însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acumă a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

M. Strajanu: »Legătura între filosofie« și științele experimentale. I. Întelesul filosofiei. II. Problema puterii de viață ca hotar între filosofie și știință. — Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

M. Strajanu: »Nerina«, un episod din viața poetului Leopardi (năvelă după Paul Heyse). Prețul 30 b., plus 5 b. porto.

De-ale lui Moș-Noia-Oarzin.

La veterinar.

D-le Dr. un câne a mușcat pe soacra-meă.
Dr. A fost cum-va turbat?
— Ba a turbat numai după aceea.

— Bine vecinică dragă, dar dă mult lapte văcuța cumpărată eri?
— Păi că ea straca ar da de dat, numai baiu, că n'are de unde!

Leacul scump.

— Vecine! D-ta multe ști, fi bun și-mi spune cum să scap eu de cărtițoi cel mulți, cari îmi tot sparg râtul meu cel bun?

— O frate, foarte ușor te poți scăpa de ei, dar eu nu-ți pot spune leacul numai de-mi vei plăti 5 litre de vin.

— Tot atâta! hai fie!
— E: bine, — vinde r.tul, și te-ai scăpat de cărtițoi!

— Domnule avocat, oare bună-i bancnota asta de 5 floreni, — nu-i falsă?
— Nu! zice avocatul punând bancnota în buzunar.

— Bine! dar dă-mi-o îndărăt, domnul meu!
— Aici îți dau trei floreni, — iar doi sunt ai mei pentru sfatul advocațial.

Femeia. Numai aceea aș vrea să știu, că ce plăcere există în beutură, că tu Petre, zi de zi te îmbeți lulă.

— Acea scumpa mea, — că omul când e beat, toate le vede mai frumoase — așa și pe tine, atunci numai te văd mai frumoasă.

Cauză.

Invățătorul: Spune-mi mie măi Iliă lui Vrăbiuț, pentruce nu vedem noaptea soarele?
Elevul: Pentrucă noaptea dormim!

Copilul tatii.

Copilul: Moșule dragă, oare ce zici, voiu putea câștiga și eu odată bani mulți?

Moșul: Trebuie să te silești a învăța mult nepoțele, căci banii ți-i pot fura, dar învățătura ba!

Copilul: Dar nici ceea-ce nu învăț nu-mi poate nimeni fura!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Ram.

Redactor respons.: Dr Sever Dan.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

on celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Medicul român în Karlsbad

Dr. ENEA NICOLA

dela facultatea din Viena, dă consultațiuni în Karlsbad, »Haus Feigenbaum« vis-à-vis de Mühlbrunn.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 12 Noembrie 1909.

Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	d.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos.	23	—
"	Grău mijlociu . . .	22	—
"	Grău mai slab . . .	21	—
"	Grău amestecat . . .	18	—
"	Săcară frumôsă. . .	14	—
"	Săcară mijlociă. . .	13	—
"	Orz frumos	9	—
"	Orz mijlociu	8	—
"	Ovės frumos	7	—
"	Ovės mijlociu	6	—
"	Cucuruz	12	—
"	Mălaiu (meiu)	11	—
"	Mazăre.	22	—
"	Linte	20	—
"	Fasole	18	—
"	Sămēnță de in	20	—
"	Sămēnță de cânepă . .	18	—
"	Cartofi	4	—
"	Măzărliche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	12
"	Carne de porc	1	44
"	Carne de oerbecu . . .	—	72
100 kil.	Sēu de vită prōspēt . .	40	—
"	Sēu de vită topit . . .	62	—

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată oă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sun' atrofiat și cari în urma ușuriiței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au ddruncinat sistemul nervos și puterea spiritală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va oare să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere neozaurile lor secrete. Dar nu e încă de ajuns însă a destăinui aceste neozauri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe și dea a-nupra vietei sfaturi bune sexuale și știe a »juta« și mbrburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare stăt de măreață și pentru acest scop e institutul reunit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vietei sexuale, unde sângele și sucurile trapești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberază de materiile de bōla, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui proprii de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de feve bășică, nervi și șira spinărei, începutul și de confusie a minții, urmările onaniei ale sifilisului, erectiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămuril, boalele de sânge, de piele și toate boalele o-ganelor sexuale femeesth. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, oăoi dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlăura numai marca de răspuns). Limba romană se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a m. până la 5 ore p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII, Rákóczi-ut, 10

Cumpărați cel mai frumos și cei mai bogat calendar românesc dela noi

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN”

pe anul 1910. Se estinde pe 196 pagini, împodobite cu 80 de chipuri.

Învălițoarea este de toată frumusețea, lucrată de renumitul desemnator român din București: Domnul Ari Murnu.

Cuprinsul Calendarului:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni împodobite cu motive românești admirabile lucrate de d-l A. Murau. 2. Semnele cerești. 3. Regentul anului. 4. Semnele cronologice ale anului 1910. 5. Zile schimbătoare peste an. 6. Sărbători impuse de lege. 7. Posturile. 8. Deslegarea posturilor. 9. Intinocimi. 10. Zodiile. 11. Anotimpurile. 12. Călimdarul jidovesc. 13. Călimdarul economic pe 1910. 14. Prevestiri. 15. Timpul vântului. 16. Dominitorii Ungariei. 17. Valoarea banilor, explicație folositoare pentru ceice călătorne în străinătate. 18. Cursul lunei în anul 1910. 19. Când fată vitele? 20. Poșta. 21. Călătoria cu trenul. 22. Europa. Deschiderea fiecărei țări cu toate amănuntele, după datele oficiale din anul 1908. 22. America. 23. Tabela de a socoti cametele după 1 an, 1 lună, sau 1 zi. 24. Catalogul advocaților români din Ungaria. Dăm în ordine alfabetică toate orașele în cari locuiesc advocați români. 25. Datoriile Ungariei dela anul 1868—1900. — **Partea literară:** 26. În pragul libertății (amintiri din temnița Segedinului) de Gh. Stoica. 27. Sfânta muncă (poezie) de A. Vlăduț. 28. La badea George de D. Brăniș. 29. Anexarea Bosniei și Herțegovinei cu un chip. 30. Centenarul nasterii lui Șaguna cu fotografia marelui arhiepiscop. 31. Serbarea din Chizeni cu două chipuri. 32. Barbați mari ai României cu mai multe fotografii. 33. Trei luptători cu fotografia d-lui Rusu-Sirianu, D. Birăuțiu și Gh. Stoica. 33. *Viața și obiceiurile Românilor emigrați în America Nordică.* Acest articol scris de confratele nostru I. Terigariu ne dă un chip real despre starea fraților noștri emigrați de aici în America (cu două chipuri). 34. Morții noștri. 35. Din minunățiile

zilelor noastre. Un articol interesant în care ne ocupăm cu tot ce s'a inventat nou pe rotogolul pământului în cursul anului 1909 cu o mulțime de chipuri. 36. Incasarea mecanică a banilor în America cu 3 chipuri. 37. Forma pământului din Sicilia cu 3 chipuri. 38. Cutremurul din Messina. Descrierea amănunțită a nimicirii orașului din Sicilia cu 3 chipuri. 39. Timpul. Dovedirea faptului că ceasurile nu arată egal timpul în diferite țări cu un chip. 40. Răvașul anului dela 1 Octombrie 1908 până la 1 Octombrie 1909. 41. Puterea armată a țărilor. 42. Populația pământului. 43. Consemnarea târgurilor din Ungaria, Ardeal și Banat. Consemnarea târgurilor e făcută în :: modul cel mai exact după datele cele mai noi. ::

Dintre ilustrațiile călimdarului înșirăm: Fotografia Ven. d-n George Pop de Băsești, preș. partidului național român. D-l dr. Teodor Mihali cu doamna. Oaspeții cari au luat parte la depunerea pietrei fundamentale a bisericii din Chizeni. D-l deputat Dr. T. Mihali, preș. clubului deputaților naționali ținându-și d-rea de seamă în Ileanda-mare. Biserica gr. or. rom. din Cacova (Banat). Barbații mari ai României: Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Sturza, D. Spiru Haret, Emil Costinescu, V. G. Morțun, Barbu Ștefan Delavrancea. Doamna Vlad și mama d-ului deputat Dr. A. Vlad însoțite de doamnele din Orăștie la plecarea doamnei Vlad la temniță. Trei luptători: D-l I. R. Șirianu, D. Birăuțiu, G. Stoica. Un grup de Români, cari trăiesc azi în America Membrii soc. „Băcănaul” din Philadelphia Pa, cari au predat piesa teatrală „Nunta țărănească”. ::

Prețul unui exemplar 40 fileri, porto-postal e 10 fileri. Aceia, cari cumpără cu bani gata spre vânzare dela 15 calendare în sus le dăm bucata cu 14 cruceri adecă (28 fileri). Poșta o plătește însă ceice comandă și anume: 72 fileri pentru 25 calendare. Douăzeci și cinci calendare cu poșta cu tot costă 7 coroane 72 fileri.

In curând va apare și calendarul umoristic „CUCU” și calendarul „FOII ILUSTRATE”.

Comandele să se facă la Adm. „POPORUL ROMÂN”, Budapest, István út 11.

(769,2-7.)

Din partea unei societăți de asigurare bine acreditate se caută

Funcționari voiajori

versati în afaceri de asigurare, pentru serviciu extern (achizitori), cari au relații cu cercuri mai bune, eventual domni solizi, cari doresc să se dedice acestei ocupațiuni. — Oferte cu indicarea pretensiunilor sunt a se trimite sub: H. Z. 1000 la administrația acestui ziar. (759,9-8.)

AVIZ!

Stupina Nr. 121 fosta fabrică de petrol a lui Grünfeld, pe drumul locului de tir militar este de vânzare cu totul sau în parte.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze d-lui Alfred Porr strada Fantini Nr. 47. (763--(4-3))

Original Victoria, Köhler, Afrauna, Wittina, Gritzner,

sunt mașini de cusut de cea mai bună calitate.

Fabricate de clasa primă în ce privește aranjamentul și executarea lucrărilor.

Reprezentante de

MICHAEL MOOSER,

Brașov, Strada Porții Nr. 39, mare atelier mecanic de reparaturi. Mașine de scris și Gramofone se reparază.

(715,15-10.)

Se caută 2 fetițe

la o familie distinsă din România. Ună care să priceapă bucătăria, iar a doua pentru copii. Informații la administrațiunea acestui ziar.

„ECONOMUL”

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni. Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós. 26. Filiale în Gherla, Ludușul de Mureș, Pânticeu, expozițiune în Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000
 „ Fonduri de rezervă „ 250.000
 „ Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000
 „ Depuneri spre fructificare circa „ 1.500.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4½% și cu 5% iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni excepțional favorabile

Escomtează cambii cu cel puțin două subserieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8%; Acoardă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârti de valoare notate la bursă cu 6% și 7%; „Economul” ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au fă ut la Gălău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind.

„Economul” mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului.

Președinte: Vicepreședinte:

Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir,

Dr. executiv:

Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Ha vași, Dr. Romulus Marcu, Iustin Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Jurisconsult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

La prea înalta poruncă a Majest. Sale Apost. c. și reg.

A XXVII. LOTERIE de Stat c. și r. pentru scopuri de binefaceri militare.

Loteria această unică în Austria legal concesionată conține 18.386 câștiguri în bani gata în suma totală de 514.800 Cor.

Câștigul principal 200.000 corone bani gata. Tragerea următoare irevocabil în 16 Dec. 1909. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiunile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimite franco.

Diracțiunea c. r. a loteriei. Secțiunea loteriei de stat.

(772,2-10)

AMERICA

Plecarea din HAVRE în fiecare Sâmbătă. Din VIENA în fiecare Marțea. Bilete de drum pe

Linia franceză.

Bilete de drum pe căile ferate americane la ori și care stațiune cu prețurile originale.

Informații gratis și franco să pot lua numai dela Linia franceză.

Vien IV. Wiedner Gürtel Nr 16 (Gegenüber der Süd u. Staatsbahn).

Adresa a se observa acurat

(687,7-15)

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrierilor administrațiunii în cazul publicării unui anuțiu mai mult de odată se face scădământ care creșce cu cât publicarea se face mai des ori.

Administ. „Gazetei Trans.”

Cărămizi și țigle

se află în magazinul nostru din Bistrița, piața cailor Nr. 9, cu următoarele prețuri:

o mie de cărămizi { în magazin . . . 28 C.
 în wagon la gara d'n Bistrița . . . 34 C.

o mie de țigle (șirepuri) { în magazin . . . 15 C.
 în wagon la gara d'n Bistrița . . . 18 C. 40 f.

Cărămizile și țiglele (șirepuri) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce se află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată se efectueșc prompt. Prețul se rambursează, dacă nu se statorcesc altcum condițiunile de literare.

Probe la cerere se trimite.

Societatea acționară de cărămidărie

în Bistrița (Besztzerze).

(708,16-20.)

Dela Tipografia „AURORA“ A. Todoran din Gherla-Szamosujvár

se pot comanda următoarele cărți apărute în edițiunea proprie:

C. f.		C. f.		C. f.		C. f.	
4.-	Predici pentru Dumineci tom. I. de Iustin Popfiu	—20	Gruia lui Novac	—16	și în procesiuni. Compusă de 2 preoți Murășeni din dieceza gr. cat. a Orădii mari	—44	Micul mărgăritar suflăteac. Carte de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari, frumos ilustrată. Prețul unui exemplar legat
3.-	Cuvântări bisericești la toate sărbătorile de peste an de I. Papiu	—12	Horia lui Pinteza Viteazul	—60	Pilde și sfaturi pentru popor de I. Pop Reteganul	—20	Carte de rugăciuni pentru defalcarea de fermecatori sau farmece
3.-	Cuvântări funebreale de Ioan Papiu	1.80	Ionel. Educațiunea unui bun copil. Carte pentru părinți și alți educatori de Vasiliu Gr. Borgovan (cu preț redus)	—38	Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localizată de Irina Someș-Bogdan	—20	Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școl. de ambele sexe. Cumai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar broșurat
—80	Catechese pentru pruncii școlari de Tit Bud	—30	Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv de Vasiliu Gr. Borgovan (preț redus)	—12	Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Aron Boca Velchereanul	—16	50 exemplare legate
—80	Manual catehetic pentru primii ani școl. de B. Raț	—30	Influinta mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar	—16	Impărăția țiganilor de Aron Boca Velchereanul	8.-	10) exemplare legate
—80	Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sânti părintelui nostru I. Chrisostom de I. Boroș	—16	Jocul sătenilor români	—20	Leonat cel tânăr. Istoria în versuri de I. Pop Ret.	14.-	Visul P. C. Vergure Maria. Prețul legat
—50	Rugăciunea D-ului Tatăl nostru explicată pe scurt de I. Boroș	—20	Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Pop	—40	Lira Sionului sau cântarea sărbătorilor. Poezii religioase-morale lucrate după S. Scriptură de A. B. V.	—20	Epistolia D-ului Nostru Isus Christos. Prețul legat
—20	Sfântul Antonie de Padua sau pâinea săracilor	—14	Lira Sionului sau cântarea sărbătorilor. Poezii religioase-morale lucrate după S. Scriptură de A. B. V.	—50	Merinde dela școală sau învățături pentru popor de G. Popa (preț redus)	—30	
—20	Istoria P. C. V. Maria dela Nicula Izvorul îndurării sau Paracelisul P. C. Vergure Maria însoțit de mai multe rugăciuni frumoase	—16	Miseriile sociale. Novelă de Paulina Rovinar	—80	Misericordie. Novelă de Paulina Rovinar	—30	
—20	Zidirea lumii, Adam și Eva și cele 12 Vineri mari	—30	Minunile P. C. Verg. Maria	—30	Musa Someșană. Poezii populare din jurul Năsăndului, culese de Iuliu Bugnariu	—50	
—16	Amintirea din Grecia de Teodor Bulc preț foarte redus	—40	Musa Someșană. Poezii populare din jurul Năsăndului, culese de Iuliu Bugnariu	—50	Numerii 76. și 77. Narațiune istorică după Wachsmann de P. Tanco	—40	
—30	Schițe din Italia de T. Bulc preț foarte redus	—50	Nopti de iarnă. Novele. Tom. I. de G. Simu	1.20	Novela. Tomul I. de Vasiliu Ranta Buticescu (redus)	1.-	
—40	Bocete, adevă cântări la morți de I. P. Reteganul	—40	Nu mă uita. Versuri funebreale și iertăciuni	—50	Omul. Noțiuni din anatomie și fis. de G. Cătană	—50	
—80	Buchetul. Monolog comic de Eua Cabalistică sau Carte de noroc	—20	Omul și lumea. Cântări funebreale de Aron B. Velch.	—16	O porție de vinars sau cum a urât Moise Moldoveanu vinarsul	—20	
—24	Cântul în școala populară de Iuliu Pop	—16	Oșaguri. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—80	Opaguri. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—80	
—60	Cartea Sf. Antoniu de Padua cu rugăciuni pe 9 Marți, broșurată 30 fil., legată frumos	—40	Cartile de joc de A. Kontor. tradusă de A. Todoran	—20	Patimile D-ului și Mântuitorului Nostru Isus Christos	—30	
—40	Carte ilustrată de G. Simu	—50	Pământul fericiților și milosteniile pentru cei morți	—30	Povestiri evlavioase sau viața sfinților	—30	
—50	Cartea plugarilor sau povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea oilor etc.	—60	Păoala și Tândală de George Cătană	—16	Părintele Nicolae. Schițe din viața preoților de G. S.	—50	
—40	Casa fermecată de Elena Fabian comedie într'un act pentru copii	—80	Pietatea poporului român sau versuri evlavioase pentru cei ce merg la mănăstire, locuri sante	—16		—80	
—40	Secretul castelului sau pățania duhului necurat de Teodor Tenus, trad. de A. Todoran	—30		—16		—80	
—30	Cântărețea, novelă de Dem. Dan	—40		—16		—80	
—40	Chiuituri de cari strigă feciorii în joc 125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc	—24		—16		—80	
—16	Codrean craiul codrului de G. Simu	—16		—16		—80	
—20	Cu vârful penei. Scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop I. Monoloage. II. Humor și satiră foarte petrecătoare	—80		—16		—80	
—16	Din poveștile lui Esop de Aron Boca Velchereanul	—16		—16		—80	
—50	Dialogul țigănelui cu S. Petru în poarte raiului de Aron Boca Velchereanul	—50		—16		—80	
—60	Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rus	—16		—16		—80	
—16	Doine, lacrimi și suspine	—30		—16		—80	
—30	Zile negre de Petrea dela Cluj	—40		—16		—80	
—40	Felicități în proză și poezie de George Simu			—16		—80	

Calendarul „AUROREI“ pe anul 1910. Prețul unui exemplar spedit franco cu posta 50 fil., 5 exemplare 2 cor.
 Tot de aici se pot procura și alte cărți literare și școlare române sau străine apărute ori și unde cu prețurile originale — fără urcare de preț.
 Tipărituri școlare și alte tipărituri oficiale se află în deposit, precum și totfelul de recuzite pentru școală și cancelarie.
 Cataloguri se trimit gratis și franco ori și cui.
 Cărțile aci anunțate se pot comanda și la Librăria A. Mureșianu, în Brașov.

Încălțăminte de calitate

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șnoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de volajlu.
Papuci călduroși.	Gumasee.	Pantofi de casă.
Papuci de postav.	Galeci.	

pentru Dame, Domni și Copii.
 Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.
 Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
 Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de Băcănă Stăua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depon de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru** vânet, pentru **copii,** precum și ciolii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin,** iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la
E. Tutsek.

100 —

„Gazete Transilvaniei“ cu numărul a 10 fieri se vînde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepotii.